

บทที่ 5

ความคาดหวังของผู้รับสารต่อการแสดงบทบาท ด้านการอนุรักษ์ฯ ของวิทยุท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี

การวิจัยเรื่อง " บทบาทของวิทยุท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรีต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และ
ทรัพยากร ธรรมชาติ " นั้น ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัย 2 วิธี คือ การวิเคราะห์เนื้อหารายการ เพื่อ
วิเคราะห์หาบทบาทปัจจุบันที่วิทยุท้องถิ่นกำลังกระทำอยู่ ดังที่ได้เสนอไปแล้ว กับ การสัมภาษณ์
ผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อวิเคราะห์เกี่ยวกับ

- บทบาทปัจจุบันของวิทยุท้องถิ่น
- บทบาทที่เป็นความคาดหวัง
- ปัจจัยที่มีผลต่อการแสดงบทบาท

โดยแบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ออกเป็น 2 กลุ่มหลัก ได้แก่ 1. ผู้รับสาร และ 2. ผู้ส่งสาร ซึ่งใน
กลุ่มผู้รับสาร ผู้วิจัยอาศัยแนวคิดเรื่องการทำหน้าที่ของ เดนิส แมคควอล
(Dennis McQuail , 1994) และ สภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น แบ่งผู้รับสารออกเป็น 5
กลุ่มย่อยได้แก่

1.1 ตัวแทนรัฐ ได้แก่ หัวหน้าส่วนราชการต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ได้แก่

- นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลแหลมฉบัง
- นายกเทศมนตรีเมืองศรีราชา
- นายกเทศมนตรีเมืองพัทยา
- ประธานองค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลเสม็ด
- ประธานองค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลจอมเทียน

1.2 กลุ่มผู้รณรงค์ ได้แก่ องค์กรของรัฐ และ กิ่งรัฐ ที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไข ปัญหาสิ่งแวดล้อม ได้แก่

- หัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์ เทศบาลเมืองพทยา
- ผู้อำนวยการสถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเล
- ประชาสัมพันธ์เทศบาลเมืองศรีราชา
- ผู้อำนวยการสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 3
- สมาชิกชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม โรงเรียนชลกันยานุกูล และ โรงเรียนชลราษฎรอำรุง จังหวัดชลบุรี

1.3 กลุ่มผู้สร้างปัญหาหลัก ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการก่อปัญหาน้ำเสีย ซึ่งประกอบด้วย

- ◆ ประธานชุมชนซอยจุลินทร์ และมิตร ซึ่งเป็นชุมชนริมทะเลในอำเภอศรีราชา
- ◆ ประธานชุมชนริมทะเล อำเภอศรีราชา
- ◆ เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ โรงแรมดุสิต รีสอร์ท พทยา
- ◆ ผู้จัดการฝ่ายจัดเลี้ยง โรงแรมดุสิต รีสอร์ท พทยา
- ◆ หัวหน้าแผนกแม่บ้าน โรงแรมดุสิต รีสอร์ท พทยา
- ◆ พนักงานจัดดอกไม้ โรงแรมรอยัลการ์เด้น รีสอร์ท พทยา
- ◆ หัวหน้าแผนกแม่บ้าน โรงแรมรอยัลการ์เด้น รีสอร์ท พทยา
- ◆ พนักงานแผนกแม่บ้านโรงแรมรอยัลการ์เด้น รีสอร์ท พทยา
- ◆ ผู้จัดการแผนกแม่บ้านโรงแรมรอยัลการ์เด้น รีสอร์ท พทยา

1.4 กลุ่มผู้สร้างปัญหารอง ได้แก่ผู้อาศัยในเขตเมือง ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องในการก่อปัญหาน้ำทิ้ง ขยะ การบุกรุกป่าชายเลน ความเสื่อมโทรมของปะการัง และ ประชาชนที่อาศัยนอกเขตเมือง ซึ่งมีส่วนในการสร้างปัญหามลภาวะทางอากาศ รวมถึงผู้ประกอบการโรงงานอุตสาหกรรมที่มีส่วนในการสร้างปัญหามลภาวะทางอากาศ เสียง และ ของเสีย ซึ่งประกอบด้วย

- ◆ ผู้อาศัยในเขตชุมชนเมือง จำนวน 3 คน
- ◆ ผู้อาศัยในชุมชนใกล้ป่าชายเลน จำนวน 3 คน

- ◆ ผู้อาศัยนอกเขตชุมชนเมือง จำนวน 3 คน
- ◆ ผู้ประกอบการโรงโม่หิน

1.5 กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ ได้แก่ ผู้ที่ประกอบอาชีพเกี่ยวข้องโดยตรงกับสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งประกอบด้วย

- ◆ ผู้ประกอบการร้านค้าริมชายหาดพัทยา จำนวน 5 คน
- ◆ ผู้ประกอบการร้านค้าริมชายหาดบางแสน จำนวน 5 คน

2. ผู้ส่งสาร ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการผลิตรายการวิทยุกระจายเสียงของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดชลบุรี (สวท. ชลบุรี) และ สถานีวิทยุองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย เมืองพัทยา (อสมท. พัทยา) ซึ่งประกอบด้วย

สวท. ชลบุรี

- ผู้อำนวยการสถานี
- หัวหน้าฝ่ายรายการ
- เจ้าหน้าที่ธุรการ
- เจ้าหน้าที่บันทึกข้อมูล

อสมท. พัทยา

- นายสถานีคนปัจจุบัน
- อดีตนายสถานี
- กรรมการผู้จัดการ บริษัท วี ซี สปอต โปรดักชั่น จำกัด
- ผู้จัดการฝ่ายรายการ
- ผู้จัดการฝ่ายการตลาด
- หัวหน้าฝ่ายผลิตรายการ
- นักจัดรายการ จำนวน 3 คน

ในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งหมดที่เป็นผู้รับสาร ผู้วิจัยได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัย 2 วิธีในการเก็บข้อมูล คือ

1. สัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับ บทบาทปัจจุบันของวิทยุท้องถิ่นต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ฯ , ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม และ บทบาทที่เป็นความคาดหวัง
2. การใช้แบบแบบบันทึก (check list) ซึ่งจะใช้เก็บข้อมูลบทบาทปัจจุบันในการรับรู้ และ บทบาทที่เป็นความคาดหวังของผู้รับสาร โดยผู้วิจัยได้แสดงบทบาทที่ใช้เป็นเกณฑ์การวิเคราะห์ทั้ง 4 กลุ่ม รวม 10 บทบาทไว้ในแบบบันทึก และขอให้ผู้ให้ข้อมูลหลักใส่ลำดับ 1 – 3 ให้นำบทบาทที่ผู้ให้ข้อมูลหลักเห็นว่าวิทยุท้องถิ่นกำลังกระทำมากที่สุด และทำลักษณะเดียวกันสำหรับบทบาทที่เป็นความคาดหวัง

สำหรับการวิเคราะห์ทัศนคติของผู้รับสารรวมทุกกลุ่มที่มีต่อบทบาทของวิทยุท้องถิ่นด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตามแบบบันทึก (check list) นั้น ผู้วิจัยใช้วิธีการให้คะแนน โดยบทบาทใดได้รับเลือกเป็นลำดับ 1 จะให้คะแนน 3 คะแนน ลำดับ 2 ให้ 2 คะแนน และ ลำดับ 3 ให้ 1 คะแนน

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้รับสาร กลุ่มที่ 1 ตัวแทนรัฐ สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 25 ตารางสรุปคำสัมภาษณ์ผู้รับสารกลุ่มที่ 1 ตัวแทนรัฐ (ผู้แก้ปัญหาทางตรง)
เกี่ยวกับบทบาทปัจจุบันของวิทยุท้องถิ่น

ผู้ให้สัมภาษณ์	บทบาทปัจจุบันของวิทยุท้องถิ่น
นายกเมืองพัทยา	ได้รับรู้สถานการณ์ปัจจุบัน เป็นสื่อที่ใกล้ชิดคนมากที่สุด สามารถนำความคิดไปถึงประชาชนได้ง่าย ช่วยด้านการประชาสัมพันธ์ ให้เกิดความร่วมมือ
นายกเทศบาลเมืองศรีราชา	ได้ยินเรื่องกิจกรรมการอนุรักษ์ทะเล รู้สึกสนใจเพราะเทศบาลฯก็ทำอยู่ การอนุรักษ์ต้องใช้ทุกสื่อ วิทยุสามารถพูดได้เรื่อย ๆ ช่วยในการออกข่าวประชาสัมพันธ์
นายกเทศบาลตำบลแหลมฉบัง	วิทยุท้องถิ่นบอกให้รู้ว่าจะมีอะไรแถว ๆ นี้ เช่นที่สัตหีบ พนสนิมคม
ประธานอบต.จอมเทียน	คนฟังได้ข้อมูลที่จริง ได้ความรู้ ได้ข้อมูล ทำให้ชาวบ้านเข้าใจเหตุการณ์ต่าง ๆ มีเรื่องสิ่งแวดล้อมบ้าง เช่น การเก็บขยะ การดูแลชายฝั่ง ช่วยได้มาก ยกตัวอย่างดี ๆ คนฟังแล้วเห็นดี และจะบอกกันปากต่อปาก ทำหน้าที่ได้ดีพอสมควร แต่จะให้ดีกว่านี้คงยาก เพราะสภาพเศรษฐกิจไม่เอื้ออำนวย
ประธานอบต.เสม็ด	วิทยุน่าจะเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อการอนุรักษ์ เพราะเป็นสื่อที่อยู่ในป่า , ทะเล ก็รับได้หมด ชาวทางราชการผ่านการกลั่นกรองแล้ว เชื่อถือได้ ส่วนใหญ่เป็นการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ

จากคำสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะนำมาสรุปได้ประเด็นที่ตัวแทนรัฐได้แสดงความคิดเห็น โดยใช้เกณฑ์ที่ได้จากการประมวลคำสัมภาษณ์ของผู้รับสารทุกกลุ่ม ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น ประเด็นใหญ่คือ

1. บทบาทปัจจุบัน เป็นความคิดเห็นว่าปัจจุบันวิทยุท้องถิ่นแสดงบทบาทอะไรบ้าง
2. สัมฤทธิ์ผลของการแสดงบทบาท เป็นความคิดเห็นว่า บทบาทปัจจุบันอยู่ในปัจจุบันของวิทยุท้องถิ่นประสบความสำเร็จหรือไม่ มากน้อยเพียงไร
3. ปริมาณเนื้อหา เป็นความคิดเห็นว่าปริมาณเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่นำเสนอทางวิทยุท้องถิ่นมีมากน้อยเพียงไร

4. คุณลักษณะของวิทยุที่เอื้อต่อการอนุรักษ์ เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของวิทยุท้องถิ่น ที่มีส่วนช่วยให้การแสดงผลด้านการอนุรักษ์ประสบความสำเร็จจากคำสัมภาษณ์กลุ่มตัวแทนรัฐ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. บทบาทปัจจุบัน : ตัวแทนรัฐเห็นว่า วิทยุท้องถิ่นแสดงผลดังต่อไปนี้

- * การให้ข่าวสาร เช่น " ได้รับรู้สถานการณ์ปัจจุบัน " , " บอกให้รู้ว่าจะมีอะไรแถว ๆ นี้ "
- * ให้ความรู้ เช่น " คนฟังได้ข้อมูลที่จริง " , " ได้รับความรู้ "
- * สร้างความเข้าใจ เช่น " ทำให้ชาวบ้านเข้าใจเหตุการณ์ต่าง ๆ " , " ให้เกิดความร่วมมือ "
- * ให้ความร่วมมือ เช่น " ช่วยด้านการประชาสัมพันธ์ "

2. สัมฤทธิ์ผลของการแสดงผลบทบาท ตัวแทนรัฐเห็นว่า วิทยุท้องถิ่นแสดงผล " ได้ดีพอสมควร " แต่ " ให้ดีกว่นี้ คงยาก "

3. ปริมาณเนื้อหา ตัวแทนรัฐเห็นว่า วิทยุท้องถิ่นมีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ปานกลาง ค่อนข้างน้อย

4. คุณลักษณะที่เอื้อต่อการอนุรักษ์ ตัวแทนรัฐเห็นว่าวิทยุท้องถิ่นมีคุณลักษณะหลายประการที่สามารถสนับสนุนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้ อาทิ

- * ใกล้ชิดกับผู้ฟัง เช่น " เป็นสื่อที่ใกล้ชิดคนมากที่สุด "
- * นำเสนอได้บ่อย เช่น " สามารถพูดได้เรื่อย ๆ "
- * รับฟังได้ในทุกที่ เช่น " เป็นสื่อที่อยู่ในป่า , ทะเล ก็รับได้หมด "

ตารางที่ 26 ตารางแสดงบทบาทที่เป็นจริงของวิทยุท้องถิ่นในความคิดของตัวแทนรัฐ (จากแบบบันทึก)

กลุ่มตัวอย่างคนที่ บทบาทที่เป็นเกณฑ์	1	2	3	4	5	สรุปความเห็นรวม ของกลุ่ม (ลำดับที่)
นำเสนอข่าวสาร	1	1	1	1	1	1
เฝ้าระวัง						
ให้ความรู้	3			2		3
สร้างจิตสำนึก		3	2			3
ให้แนวทางปฏิบัติ			3			
ให้ความร่วมมือ	2	2			2	2
ให้สถานภาพ				3		
เสนอแนวคิด						
แกนนำในการปฏิบัติ						
ช่องทางการสื่อสารย้อนกลับสองทาง						

หมายเหตุ ตัวเลขในตาราง คือ ลำดับของบทบาทที่ผู้ให้ข้อมูลเห็นว่าวิทยุท้องถิ่นกำลังกระทำ โดยลำดับที่ 1 หมายถึง กระทำมากที่สุด

สรุป บทบาทปัจจุบันของวิทยุท้องถิ่นในความคิดของตัวแทนรัฐเรียงตามลำดับ ได้แก่ บทบาทในการนำเสนอข่าวสาร , การให้ความสนับสนุนร่วมมือ การให้ความรู้ และ การสร้างจิตสำนึก

ตารางที่ 27 ตารางสรุปคำสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวแทนรัฐเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม และ วิธีการแก้ไขปัญหา

ผู้ให้สัมภาษณ์	ปัญหา	สาเหตุ	วิธีการแก้ไขปัญหา	ผู้แก้ไขปัญหา
นายกเมืองพัทยา	น้ำเสียจากชุมชน , มลภาวะในน้ำทะเล , ขยะ	โครงสร้างการรองรับไม่เพียงพอ ขาดแคลนงบประมาณในการจัดสรรเพิ่มเติม , บุคลากรในองค์กรขาดคุณภาพ	รัฐต้องเห็นความสำคัญของปัญหามากกว่านี้ , จัดสรรงบประมาณให้มากกว่านี้ , ปรับปรุงระบบการปกครองท้องถิ่น	รัฐบาล
นายกเทศบาลเมืองศรีราชา	ไม่ค่อยมีปัญหาเรื่องระบบ แต่คนไม่ให้ความร่วมมือเรื่องการดูแลระบบบำบัด	คนยังขาดจิตสำนึก เพราะเคยอยู่มาก่อนที่จะเป็นเมือง ไม่เปลี่ยนพฤติกรรม	สร้างจิตสำนึก	เทศบาล , สื่อมวลชน
นายกเทศบาลตำบลแหลมฉบัง	มีโรงงานมาก มีทั้งขยะมีพิษ และไม่มี	คนยังขาดคุณภาพ มักง่าย , ขาดงบประมาณในการบำบัด	สร้างระเบียบในสังคม ทำผิดต้องลงโทษ , ส่วนกลางต้องจัดสรรงบประมาณให้เพิ่ม	เทศบาล , รัฐบาล
กำนันตำบลจอมเทียน	น้ำทะเลเน่าเสีย	ความเจริญ , มลภาวะ	ระดับเราแก้ไม่ได้ ต้องให้ระดับบนมาสั่งการ , คนเอาแต่ปัญหาตัวเอง , ถ้าบอกมาแล้วให้ช่วยเหลือตัวเอง ไม่มีทางทำได้ คนต้องคิดถึงปากท้องตัวเองก่อน	รัฐบาล
ประธาน อบต.เสม็ด	ขยะ , ป่าชายเลน	การบุกรุกป่า , ปริมาณขยะ	ประชาชนต้องให้ความร่วมมือในการดูแล , ทำความเข้าใจในเรื่องค่าใช้จ่าย , ต้องจัดทำงบประมาณเพื่อปลูกป่า	รัฐ , ประชาชน

จากตารางข้างต้น สามารถนำมาสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาสิ่งแวดล้อม : กลุ่มตัวแทนสังคมเห็นว่า ปัญหาสิ่งแวดล้อมสำคัญในท้องถิ่น ได้แก่ ปัญหาน้ำเสีย , ขยะ และ ป่าชายเลน
2. สาเหตุของปัญหา : สรุปได้เป็น 3 สาเหตุหลักคือ
 - 2.1 ปัญหาจากการบริหารจัดการในองค์กรรัฐ เช่น " โครงสร้างการรองรับไม่เพียงพอขาดแคลนงบประมาณในการจัดสรรเพิ่มเติม " , " บุคลากรขาดคุณภาพ "
 - 2.2 ความด้อยคุณภาพของคน เช่น " มั่งง่าย " , " ขาดจิตสำนึก "
 - 2.3 การขยายตัวของชุมชน อาทิ " ความเจริญ "
3. วิธีการแก้ไขปัญหา จากคำสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวแทนสังคม สรุปได้ว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ควรจะกระทำใน 2 วิธี คือ
 - 3.1 การปรับปรุงการบริหารจัดการของภาครัฐ เช่น " รัฐต้องเห็นความสำคัญของปัญหามากกว่านี้ "

" จัดสรรงบประมาณให้มากกว่านี้ " " ต้องให้ระดับบนมาสั่งการ "
 - 3.2 เพิ่มคุณภาพให้คนในสังคม อาทิ " สร้างจิตสำนึก " , " ให้ความร่วมมือในการดูแล (สิ่งแวดล้อม) , " สร้างระเบียบในสังคม ทำผิดต้องลงโทษ "
4. ผู้แก้ปัญหา ประกอบด้วย 3 ฝ่ายหลัก คือ หน่วยงานของรัฐ ทั้งระดับส่วนกลาง และ ท้องถิ่น , ประชาชน และ สื่อมวลชน

ตารางที่ 28 ตารางสรุปคำสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวแทนรัฐเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังให้
วิทยุท้องถิ่นกระทำ

ผู้ให้สัมภาษณ์	บทบาทที่เป็นความคาดหวัง
นายกเมืองพัทยา	คนไทยไม่ค่อยมีคุณภาพ ไม่ค่อยคิดถึงส่วนรวม อยากให้ช่วยสร้างจิตสำนึกตั้งแต่เด็กขึ้นมาเลย , การเป็น กระบอกเสียงดี เพราะข้าราชการไม่ค่อยรับผิดชอบหน้าที่ตัวเอง ถ้าสื่อมาช่วย คนที่รับผิดชอบจะได้ตื่นตัว ปัจจุบันโลกไร้พรมแดน ต้องลงทุนจึงจะได้ความรู้ นักจัดรายการต้องรวบรวมความคิด ความรู้ มาบอกให้ สาธารณชนได้รับรู้ ถ้าสื่อไม่ดี คุณภาพของคนก็จะไม่ดีด้วย
นายกเทศบาลเมือง ศรีราชา	ต้องการให้สื่อวิทยุช่วยสร้างจิตสำนึกอย่างมาก ให้ประชาชนเริ่มจากตัวเอง เมื่อเห็นว่ามีสิ่งไม่ดี ก็จะทำ แล้วไปสู คนอื่นต่อไป อะไรเริ่มจากฐานราก จะดีกว่าเริ่มจากข้างบนลงมา การที่วิทยุมาเป็นแกนนำก็ดี แต่ต้องเข้าในในรายละเอียดด้วย ส่วนการเป็นกระบอกเสียงไม่ค่อยมีประโยชน์ เพราะผู้บริหารไม่ได้รับฟัง
นายกเทศบาลตำบล แหลมฉบัง	ให้สื่อเสนอแนะวิธีการแก้ไขปัญหา และทำให้คนยอมรับ เช่น การจับปรับ , การสร้างจิตสำนึกก็สำคัญ ให้ คนเข้าใจว่าต้องร่วมมือกัน ส่วนการช่วยสอดส่องปัญหา สื่อทำดีแล้ว แต่เมื่อออกอากาศไปแล้ว ให้ทำ หนังสือแจ้งไปยังหน่วยงานนั้น ๆ ด้วย
ประธานอบต.จอม เทียน	สร้างจิตสำนึก ให้คนมีโอกาสได้ฟัง ย้ำบ่อย ๆ คนจะจำได้ ไม่กล้าทำผิด , ให้คอยช่วยดู พอเห็นแล้วเอามาชี้ แจงให้ชาวบ้านฟัง การเป็นแกนนำสื่อจะทำได้ดี เพราะทำหน้าที่โดยตรง กล้าไปถามได้
ประธาน อบต.เสม็ด	ให้วิทยุมาช่วยประสานงานด้วยการมารับข้อมูลจากอบต. ซึ่งปัจจุบันทำแล้วแต่ไม่มาก วิทยุน่าจะช่วยรับเรื่อง ราวจากประชาชนได้ดี ให้วิทยุแนะนำมา เพราะคนจะกลัวข้าราชการ

จากตารางข้างต้น สามารถนำมาสรุปความคาดหวังของกลุ่มตัวแทนรัฐต่อการแสดงบทบาท
ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของวิทยุท้องถิ่น ได้ดังนี้

- สร้างจิตสำนึก เช่น " คนไทยไม่ค่อยมีคุณภาพ ไม่ค่อยคิดถึงส่วนรวม อยากให้ช่วย
สร้างจิตสำนึกตั้งแต่เด็กขึ้นมาเลย "
- เป็นกระบอกเสียง เช่น " รับเรื่องราวจากประชาชนได้ดี ให้วิทยุแนะนำมา "

- ให้ความรู้ เพราะ " ปัจจุบันโลกไร้พรมแดน นักจัดรายการต้องรวบรวมความคิด ความรู้ มาบอกให้สาธารณชนได้รับรู้ "
- เสนอแนวคิดในการแก้ปัญหา เช่น " ให้สื่อเสนอแนะวิธีการแก้ไขปัญหา และทำให้ คนยอมรับ "
- การเป็นแกนนำในการปฏิบัติ เพราะ " สื่อจะทำได้ดี เพราะทำหน้าที่โดยตรง กล้า ไปถามไถ่ "
- ให้ความสนับสนุนร่วมมือ ด้วยการ " มารับข้อมูลจาก อบต. "

ตารางที่ 29 ตารางสรุปความคาดหวังของกลุ่มตัวแทนรัฐ(จากแบบบันทึก)

กลุ่มตัวอย่างคนที่	1	2	3	4	5	สรุปความคาดหวังรวม ของกลุ่ม (ลำดับที่)
บทบาทที่ใช้เป็นเกณฑ์						
นำเสนอข่าวสาร				1		
เฝ้าระวัง			3	2		3
ให้ความรู้						
สร้างจิตสำนึก	1	1	2		1	1
ให้แนวทางปฏิบัติ						
ให้ความร่วมมือ		2			2	2
ให้สถานภาพ						
เสนอแนวคิดในการแก้ปัญหา			1			
แกนนำในการปฏิบัติ	3	3		3		3
เวทีให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น ย้อนกลับ	2				3	3

สรุป ความคาดหวังลำดับแรกของกลุ่มตัวแทนรัฐ ได้แก่ การสร้างจิตสำนึก รองลงมาได้แก่

การให้ความสนับสนุนร่วมมือ และ การเฝ้าระวัง การเป็นแกนนำในการปฏิบัติ และ การเป็นเวทีให้
ประชาชนแสดงความคิดเห็นย้อนกลับตามลำดับ

สรุปความคิดเห็นของกลุ่มตัวแทนรัฐ

1. บทบาทปัจจุบันของวิทยุท้องถิ่นในด้านการอนุรักษ์ ฯ จากการรับรู้ของกลุ่ม วิทยุท้องถิ่นในปัจจุบัน ทำหน้าที่ในการเสนอข่าวสารมากที่สุด และมีทัศนคติที่ดีต่อการทำหน้าที่ดังกล่าว เพราะช่วยให้ได้รับรู้สถานการณ์ปัจจุบัน , ได้รับรู้เรื่องราวของท้องถิ่น รวมถึงเห็นว่าข่าวสารที่นำเสนอผ่านทางสถานีวิทยุ จะมีความน่าเชื่อถือ เพราะ

" ข่าวทางราชการผ่านการกลั่นกรองแล้ว เชื่อถือได้ " (สัมภาษณ์ประยูร สิทธิโชค , ประธานองค์การบริหารส่วนตำบลเสม็ด จังหวัดชลบุรี , 11 กันยายน 2541)

อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวแทนรัฐมีทัศนะว่า บทบาทของวิทยุท้องถิ่นต่อการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติในปัจจุบันกระทำได้ในระดับหนึ่ง แต่คงมีข้อจำกัดในการพัฒนาบทบาทให้มีประสิทธิผลมากกว่านี้ สืบเนื่องจากคำให้สัมภาษณ์ " แสดงได้ดีพอสมควร แต่จะให้ดีกว่านี้คงยาก "

2. ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่กลุ่มเห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญ ได้แก่ น้ำเสียจากชุมชน ซึ่งส่งผลให้น้ำทะเลเน่าเสีย และปัญหาขยะ ซึ่งปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ จะตรงกับข้อมูลทางวิชาการ ทั้งนี้เพราะกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมีหน้าที่รับผิดชอบปัญหาโดยตรง จึงมีความรู้ในสภาพปัญหาของท้องถิ่นที่ตนเองดูแลอยู่

สำหรับสาเหตุของปัญหานั้น กลุ่มตัวแทนสังคมเห็นว่า มีสาเหตุมาจากการบริหารจัดการโดยหน่วยงานของรัฐ ซึ่งขาดการวางแผนในการสร้างโครงสร้างพื้นฐานมารองรับความเจริญเติบโตของเมือง และ คุณภาพของประชาชน ซึ่งขาดจิตสำนึก และ วินัย คนบางกลุ่มที่เป็นคนท้องถิ่นดั้งเดิม จะติดอยู่กับพฤติกรรมเดิมๆ เช่น คนในเขตเทศบาลเมืองศรีราชา อาศัยอยู่ริมทะเลตั้งแต่ก่อนศรีราชาจะเป็นเมือง ขยะจากครัวเรือนก็ทิ้งลงในทะเล แต่ที่ไม่เกิดปัญหา เพราะ ประชากรยังไม่หนาแน่น และขยะส่วนใหญ่ยังย่อยสลายได้ ดังนั้น ถึงแม้ผู้รับผิดชอบจะพยายามทำความเข้าใจถึงผลเสียของการทิ้งขยะลงทะเลอย่างไร ก็ไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร

ส่วนวิธีการแก้ปัญหา ตัวแทนรัฐเห็นว่าต้องทำควบคู่กันทั้งในองค์กรของรัฐ เช่นการจัดสรรงบประมาณ และ ด้านประชาชน เช่น การสร้างจิตสำนึกของประชาชน ซึ่งผู้แก้ปัญหาควรจะประกอบไปด้วยตัวแทนทั้งจากภาครัฐ ประชาชน และสื่อมวลชน

3. บทบาทที่เป็นความคาดหวังต่อการแสดงบทบาทด้านการอนุรักษ์ของวิทยุท้องถิ่น อาจเป็น เพราะกลุ่มตัวแทนรัฐเป็นกลุ่มที่ต้องรับผิดชอบเต็มที่ในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม จึงมีความคาดหวัง ให้วิทยุแสดงบทบาทหลายบทบาท โดยความคาดหวังลำดับแรก ได้แก่ การสร้างจิตสำนึก เพราะเห็น ว่า เป็นการแก้ปัญหาที่เหมาะสมที่สุด เพราะแก้ปัญหาจากรากฐาน ดังที่ จัตรชัย ทิมกระจ่าง นายกเทศมนตรีเมืองศรีราชา กล่าวว่า

“ การปลูกจิตสำนึกสำคัญที่สุด ขอให้เขา (ประชาชน) เริ่มจากตัวเอง เมื่อได้ฟังจากวิทยุแล้ว เห็นด้วยจะได้กระทำ แล้วไปสู่คนอื่นต่อไป อะไรที่เริ่มจากรู้นราก จะดีกว่าเริ่มจากข้างบนลงมา ”

ส่วนความคาดหวังลำดับรอง ได้แก่ การให้ความร่วมมือ เพราะเห็นว่า สื่อวิทยุมีศักยภาพใน การเข้าถึงประชาชน สามารถตัดปัญหาเรื่องระยะทาง หรือ การไม่รู้หนังสือได้ จึงหวังที่จะได้รับความ ร่วมมือในการเผยแพร่ข่าวสาร และสร้างความรู้ความเข้าใจกับประชาชนมากขึ้น เพราะเทศบาลตำบล ศรีราชา เคยทำหนังสือขอความร่วมมือจากสถานี สวท. ชลบุรี ให้ช่วยจัดเวลาออกอากาศให้ แต่เวลา ที่ได้รับการจัดสรรไม่เพียงพอ เพราะ

“ สถานีวิทยุยังให้เวลาน้อยไป ให้อาทิตย์ละ 10 นาที ไม่ค่อยเกิดผล ” (สัมภาษณ์จัตรชัย ทิม กระจ่าง , นายกเทศมนตรีเมืองศรีราชา)

ส่วนความคาดหวังลำดับต่อมา จะมีหลากหลายกันไป ซึ่งส่วนใหญ่เป็นบทบาทในเชิงรุกทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นการเฝ้าระวัง การเสนอแนวคิดในการแก้ปัญหา หรือ การเป็นเวทีให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นย้อนกลับ โดยให้เหตุผลว่า

“ ข้าราชการไม่ค่อยรับผิดชอบในหน้าที่ของตัวเองเท่าที่ควร ถ้าสื่อมาช่วยดูแล คนรับผิดชอบ จะได้ตื่นตัว ”

ตารางที่ 30 ตารางสรุปคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มผู้รณรงค์ (ผู้แก้ปัญหาทางอ้อม) เกี่ยวกับ
บทบาทปัจจุบันของวิทยุท้องถิ่น

ผู้ให้สัมภาษณ์	บทบาทปัจจุบันของวิทยุท้องถิ่น
หัวหน้าฝ่ายปชส. เทศบาลเมืองพญา	มีสาระ , มีข่าว , มีเรื่องสิ่งแวดล้อมบ่อย เคยจ้างให้ทางสถานี(อ.ส.ม.ท) ทำสโปดเกี่ยวกับการ รักษาความสะอาด การรักษาสภาพน้ำทะเล , การไม่ปล่อยน้ำเสีย จะได้รับความร่วมมือดีทุก ครั้ง การใช้สื่อท้องถิ่นดี จะช่วยกระตุ้นจิตสำนึกคนในท้องถิ่น
ผอ.สถาบัน วิทยาศาสตร์ทางทะเล	ตอนนี้มีเนื้อหาค่อนข้างมาก อาจเพราะมีการตื่นตัวในเรื่องการอนุรักษ์มากขึ้น มีการสอดแทรก ในรายการ , ได้รับความร่วมมือในการเผยแพร่ข่าวสารดี
ปชส. เทศบาลเมือง ศรีราชา	วิทยุมีอิทธิพลมาก กระจายไปในท้องถิ่นได้ลึกซึ้ง ทำให้ชนบทได้รับข่าวสารมากขึ้นกว่าแต่ก่อน แต่เนื้อหาสิ่งแวดล้อมยังมีน้อยอยู่ สื่อมีความสำคัญในการแก้ปัญหา กระตุ้นมาก ๆ คนจะให้ ความร่วมมือ
ผอ.สำนักงานสิ่งแวดล้อม ภาคตะวันออก	รายการยังไม่ค่อยมีเรื่องสิ่งแวดล้อมเท่าไร มีการสอดแทรกบ้าง แต่ไม่ใช่วัตถุประสงค์ของราย การ ไม่ใช่เรื่องสิ่งแวดล้อมโดยตรง
สมาชิกชมรมอนุรักษ์	มีเนื้อหาที่น่าเชื่อถือ เรื่องสิ่งแวดล้อม พืช สมุนไพร การรักษาสภาพแวดล้อม แต่ยังมีน้อยไป
สมาชิกชมรมอนุรักษ์	มีแต่ข่าวกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีมากพอสมควร เพราะสภาพแวดล้อมมีปัญหา จึงมี การรณรงค์กันมาก
สมาชิกชมรมอนุรักษ์	ฟังตอนกลางคืน ไม่ค่อยมีเนื้อหาด้านสิ่งแวดล้อม ยังแสดงบทบาทได้ไม่เต็มที่ มีแต่เพลงเอาใจ วัยรุ่น

จากคำสัมภาษณ์ข้างต้น สรุปได้ว่า ผู้ใช้สื่อได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิทยุท้องถิ่นเป็น 2
ประเด็นใหญ่คือ บทบาทปัจจุบัน และ ปริมาณเนื้อหา ดังนี้

1. บทบาทปัจจุบัน กลุ่มผู้รณรงค์เห็นว่า ปัจจุบัน วิทยุท้องถิ่นแสดงบทบาทดังต่อไปนี้
 - * ให้ข่าวสาร : " มีข่าว " , "ทำให้ชนบทได้รับข่าวสารมากขึ้น " , "มีข่าวกิจกรรม
เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม "
 - ให้ความร่วมมือ : " ได้รับความร่วมมือด้วยดีทุกครั้ง " , ได้รับความร่วมมือในการ
เผยแพร่ข่าวสารดี
 - สร้างจิตสำนึก : " สื่อท้องถิ่นดี ช่วยกระตุ้นจิตสำนึกคนในท้องถิ่น "

2. สัมฤทธิ์ผลของการสื่อสาร : กลุ่มผู้รณรงค์เห็นว่า การแสดงบทบาทของวิทยุท้องถิ่นต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมนั้น “ ยังแสดงบทบาทได้ไม่เต็มที่ “ เพราะ “ มีแต่เพลงเอาใจวัยรุ่น ”
3. ปริมาณเนื้อหา : กลุ่มผู้รณรงค์จะมีความคิดเห็นหลากหลาย ส่วนหนึ่งเห็นว่า มีเนื้อหามาก จากตัวอย่างคำสัมภาษณ์ เช่น “ มีสิ่งแวดล้อมน้อย ” , “ มีเนื้อหาค่อนข้างมาก ” แต่ส่วนใหญ่ยังเห็นว่า มีเนื้อหาไม่มาก เช่น “ เนื้อหายังมีน้อย ” , “ รายการไม่ค่อยมีเรื่องสิ่งแวดล้อม ”
4. คุณลักษณะที่เอื้อต่อการอนุรักษ์ : กลุ่มผู้รณรงค์เห็นว่า สื่อวิทยุมีคุณลักษณะสำคัญที่เอื้อต่อการอนุรักษ์ เพราะ “ มีอิทธิพลมาก กระจายไปในท้องถิ่นได้ลึกซึ้ง ”

ตารางที่ 31 ตารางแสดงบทบาทที่เป็นจริงของวิทยุท้องถิ่นในความคิดของกลุ่มผู้
 ธรรมดา (จากแบบบันทึก)

กลุ่มตัวอย่างคนที่	1	2	3	4	5	6	7	สรุป
บทบาทที่เป็นเกณฑ์								
นำเสนอข่าวสาร	1	1	1	1	2	1	1	1
เฝ้าระวัง								
ให้ความรู้					1			
สร้างจิตสำนึก	3	2	3			2		2
ให้แนวทางปฏิบัติ					3	3		
ให้ความร่วมมือ	2	3	2					3
ให้สถานภาพ								
เสนอแนวคิด								
แกนนำในการปฏิบัติ								
ช่องทางการสื่อสารย้อนกลับสองทาง								

สรุป บทบาทปัจจุบันที่วิทยุท้องถิ่นกำลังกระทำอยู่ ในความคิดของผู้ใช้สื่อ ได้แก่ บทบาทในการนำ
 เสนอข่าวสาร การสร้างจิตสำนึก และ การให้ความสนับสนุนร่วมมือ

ตารางที่ 32 ตารางสรุปคำสัมภาษณ์ของกลุ่มผู้รณรงค์เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม และ วิธีการแก้ไขปัญหา

ผู้ให้สัมภาษณ์	ปัญหา	สาเหตุ	วิธีการแก้ไขปัญหา	ผู้แก้ไขปัญหา
หัวหน้าฝ่าย ปชส.เทศบาล เมืองพญา	น้ำเสีย และ ขยะ	โครงสร้างพื้นฐานรองรับไม่พอ ไม่ คำนวณเพื่อประชากรแฝง , ผู้ประกอบ การ , นักท่องเที่ยวไม่ใส่ใจ	จัดทำระบบบำบัดรวม สร้างจิตสำนึกให้คน	เมืองพญา , สื่อ มวลชน และ ประชาชน
ผอ.สถาบัน วิทยาศาสตร์ ทางทะเล	ขยะจากชุมชน และ อาคาร	การกระทำของคน	เริ่มจากคนในท้องถิ่น ชี้ให้ เห็นผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับ ตัวเขา , ใช้มาตรการป้อง กันด้วยการสร้างจิตสำนึก ให้กับคนทุกระดับ	ทุกคนต้องร่วมมือ กัน
ปชส. เทศบาล เมืองศรีราชา	ขยะในทะเล	ประชาชนที่อาศัยอยู่ริมทะเล , ค่าใช้ จ่ายในการบำบัด	รณรงค์ ให้มีโครงการให้ ความช่วยเหลือ , ประชา สัมพันธ์ให้ประชาชนเข้า ใจเรื่องค่าใช้จ่าย	เทศบาล , ชุมชน, สื่อมวลชน
ผอ.สำนักงาน สิ่งแวดล้อมภาค ตะวันออก	ขยะ และ น้ำเสีย	การขยายตัวด้านการลงทุน และ การ เพิ่มของจำนวนชุมชน	จัดทำโครงการบำบัดของ เสีย ควบคู่ไปกับการ เปลี่ยนวิธีการทิ้งขยะ	สำนักงานสิ่งแวดล้อม ลุ่ม , หน่วยงาน ท้องถิ่น และ ประชาชน
สมาชิกชมรม อนุรักษ์ฯ	น้ำเสีย , อากาศเป็นพิษ , ขยะในทะเล	โรงงานไม่มีเครื่องกรอง , ประชาชนมัก ง่าย , ไม่มีที่ทิ้งขยะ	จัดหาบริการ , ให้ความรู้ กับคน	เทศบาล , ประชา ชน
สมาชิกชมรม อนุรักษ์ฯ	ขยะในทะเล	ไม่มีถังขยะ	แก้ไขที่ตัวคน , จัดหาถัง เพิ่ม	ประชาชน , เทศ บาล
สมาชิกชมรม อนุรักษ์ฯ	ขยะ , แหล่งน้ำสกปรก	ถังขยะน้อย , ความมั่งง่ายของคน	จัดหาถังเพิ่ม , เชิญชวน ให้ทิ้งขยะลงถัง	เทศบาล , สื่อมวล ชน

จากคำสัมภาษณ์ข้างต้น สามารถนำมาสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาสิ่งแวดล้อม : เมื่อประมวลความเห็นจากทุกคนในกลุ่มผู้รณรงค์ จะพบว่า ปัญหานี้กลุ่มผู้รณรงค์ส่วนใหญ่ เห็นว่า ปัญหาสิ่งแวดล้อมสำคัญในชุมชนได้แก่ ปัญหาขยะ , รองลงมาได้แก่ น้ำเสีย

2. สาเหตุ: สรุปได้เป็น 3 สาเหตุหลัก ได้แก่
 - 2.1 การบริหารจัดการของภาครัฐ : โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการให้บริการสาธารณสุขปโภค เช่น ไม่มีที่ทิ้งขยะ , โครงสร้างพื้นฐานรองรับไม่พอ
 - 2.2 ความด้อยคุณภาพของคน : " ประชาชนมักง่าย " , " นักท่องเที่ยว / ผู้ประกอบการไม่ใส่ใจ "
 - 2.3 การขยายตัวของชุมชน : อันเนื่องมาจาก " การขยายตัวด้านการลงทุน " , " การเพิ่มของจำนวนชุมชน "
3. วิธีการแก้ปัญหา
 - 3.1 ปรับปรุงการบริหารจัดการ อาทิ " จัดทำระบบบำบัด " , " จัดหาบริการ "
 - 3.2 เพิ่มคุณภาพให้คนในสังคม ด้วยการ " สร้างจิตสำนึก " , " ชี้ให้เห็นผลเสียที่จะเกิดขึ้น" , " ให้ความรู้ "
 - 3.3 สร้างความเข้าใจระหว่างรัฐ และ ประชาชน ด้วยการ " ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจเรื่องค่าใช้จ่าย "
4. ผู้แก้ปัญหา : หน่วยงานท้องถิ่น , ชุมชน และ สื่อมวลชน

ตารางที่ 33 ตารางสรุปคำสัมภาษณ์ของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังให้วิทยุท้องถิ่นกระทำ

ผู้ให้สัมภาษณ์	บทบาทที่เป็นความคาดหวัง
หัวหน้าฝ่ายปชส. เทศบาลเมืองพญา	อยากให้มียุทธการหลักเป็นเรื่องของสิ่งแวดล้อม เพราะมีเครื่องมือ สามารถส่งได้เลย , ถ้าสื่อไม่ทำ หน่วยงานที่รับผิดชอบก็ทำไม่ไหว ถ้าสื่อกระตุ้นทุกวัน คนจะต้องค่อยตามบ้าง
ผอ.สถาบัน วิทยาศาสตร์ทางทะเล	สื่อต้องช่วยเรื่องสำนึก ต้องให้ความรู้ ที่สำคัญต้องปลุกระดม , ควรเปลี่ยนแนวโน้มที่จะรายงานแต่เหตุการณ์ มาเป็นการเรียกร้องให้ทุกคนเข้ามามีส่วนแก้ปัญหา , เสนอแนะวิธีการแก้ปัญหาให้ทุกคน
ปชส. เทศบาลเมือง ศรีราชา	ให้สื่อช่วยสร้างจิตสำนึก กระตุ้นคนมาก ๆ , ช่วยแจ้งข่าวเรื่องสิ่งแวดล้อมมาก ๆ ช่วยหน่วยงานของรัฐด้วย เพราะถ้าสื่อช่วยโน้มน้าวจิตใจ กลุ่มเป้าหมายเค้าจะเชื่อ
ผอ.สำนักงานสิ่งแวดล้อม ภาคตะวันออก	ต้องสร้างเรื่องจิตสำนึก ทำให้ตลอด ควรเริ่มจากเด็ก , อยากให้เป็นกระบอกเสียง โดยเป็นเหมือน NETWORK คอยรายงานว่าเกิดอะไร แต่สื่อทำให้เป็นกลาง ก่อนออกอากาศต้องตรวจสอบข้อมูลด้วย
สมาชิกชมรมอนุรักษ์ ฯ	ให้เป็นแกนนำในการเคลื่อนไหว เพราะคนจะฟังวิทยุกันมาก จะค่อยตาม
สมาชิกชมรมอนุรักษ์ ฯ	ถ้าประชาชนแจ้งกับวิทยุ ให้ไปบอกหน่วยงาน จะดีกว่า เพราะถ้าบอกเอง อาจมีน้ำหนักร้อยกว่า
สมาชิกชมรมอนุรักษ์ ฯ	การแจ้งเหตุเดือดร้อนกับวิทยุ น่าจะได้ผลมากกว่า เพราะหน่วยงานไม่ค่อยสนใจปัญหาประชาชน

จากคำสัมภาษณ์ข้างต้น สามารถสรุปความคาดหวังของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิต่อวิทยุท้องถิ่นได้ดังนี้

- * สร้างจิตสำนึก : เช่น " ต้องสร้างเรื่องจิตสำนึก ควรเริ่มจากเด็ก "
- * เสนอแนะวิธีปฏิบัติ : เช่น " เสนอแนะวิธีการแก้ปัญหาให้ทุกคน "
- * เป็นช่องทางการสื่อสารย้อนกลับ : " อยากให้เป็นกระบอกเสียง โดยเป็นเหมือน network " ,
ให้วิทยุไปบอกหน่วยงาน จะดีกว่า เพราะถ้าบอกเอง อาจมีน้ำหนักร้อยกว่า "
- * เป็นแกนนำในการปฏิบัติ : เพราะ " คนจะฟังวิทยุกันมาก จะค่อยตาม "
- * แจ้งข่าวสาร ด้วยการ " แจ้งเรื่องสิ่งแวดล้อมมาก ๆ "

* ให้ความร่วมมือ ด้วยการ “ช่วยหน่วยงานของรัฐ” เพราะ “ถ้าสื่อไม่ทำ หน่วยงานที่รับผิดชอบ ก็ทำไม่ไหว “

ตารางที่ 34 ตารางสรุปความคาดหวังของกลุ่มผู้รณรงค์ (จากแบบบันทึก)

กลุ่มตัวอย่างคนที่ บทบาทที่เป็นเกณฑ์	1	2	3	4	5	6	7	สรุปความคาดหวังรวมของ กลุ่ม (ลำดับที่)
นำเสนอข่าวสาร			2		2			
เฝ้าระวัง							3	
ให้ความรู้	2				1	2		2
สร้างจิตสำนึก	1	3	1	1		1	1	1
ให้แนวทางปฏิบัติ		3	3	2	3			
ให้ความร่วมมือ	3							
ให้สถานภาพ								
เสนอแนวคิดในการแก้ปัญหา								
แกนนำในการปฏิบัติ		1						
เวทีให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น ย้อนกลับ		2		3		3	2	3

สรุป บทบาทที่เป็นความคาดหวังของกลุ่มผู้รณรงค์ ได้แก่ การสร้างจิตสำนึก การให้ความรู้ และ การให้แนวทางปฏิบัติ

สรุปความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทรงรณรงค์

1. บทบาทปัจจุบันของวิทยุท้องถิ่นด้านการอนุรักษ์ฯ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก มีความเห็นว่า วิทยุท้องถิ่นปัจจุบัน มีเนื้อหาด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้นกว่าเดิม ซึ่งเป็นผลสะท้อนจากการที่สังคมมีการตื่นตัวเรื่องการอนุรักษ์มากขึ้น นอกจากนี้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล เห็นว่า วิทยุท้องถิ่นเป็นสื่อมวลชนที่มีอิทธิพลมาก เพราะสามารถกระจายไปได้ทั่วถึง และประการสำคัญ กลุ่มฯ มีทัศนคติที่ดีต่อสื่อวิทยุท้องถิ่น เพราะมักจะได้รับความร่วมมือด้วยดีจากวิทยุท้องถิ่น โดยบทบาทที่วิทยุท้องถิ่นกระทำมากที่สุดในความคิดเห็นของกลุ่มฯ ได้แก่ การนำเสนอข่าวสาร โดยเห็นว่า รายการที่นำเสนอ จะมีสาระ มีข่าวกิจกรรมเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมากพอสมควร ส่วนบทบาทรองลงไป ได้แก่ การสร้างจิตสำนึก ซึ่ง โภษุทธ บ่อเกิด รักษาการหัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์ เมืองพญาเห็นว่า เหมาะสม เพราะการใช้สื่อท้องถิ่นช่วยได้อย่างมากในการกระตุ้นจิตสำนึกของคนในท้องถิ่น ซึ่ง สอดคล้องกับความเห็นของนายกเทศมนตรีเมืองศรีราชา ที่เห็นว่า สื่อมีความสำคัญในการแก้ปัญหา การกระตุ้นมาก ๆ คนจะให้ความร่วมมือ

ส่วนบทบาทในการให้ความสนับสนุนร่วมมือ เป็นบทบาทรองลงมาที่เห็นว่า วิทยุท้องถิ่นกำลังกระทำ และเป็นบทบาทที่สร้างความพอใจให้กับกลุ่มผู้ทรงรณรงค์ เมื่อพิจารณาถึงสัมฤทธิ์ผลในการแสดงบทบาท กลุ่มผู้ทรงรณรงค์มีทัศนะว่า การแสดงบทบาทยังไม่ค่อยมีสัมฤทธิ์ผลเท่าใดนัก ส่วนใหญ่ยังเน้นด้านบันเทิง “ มีแต่เพลงเอาใจวัยรุ่น ”

2. ปัญหาสิ่งแวดล้อม : กลุ่มผู้ทรงรณรงค์มีความเห็นพ้องกันในเรื่องปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้แก่ ปัญหาขยะจากชุมชน และ น้ำเสียจากชุมชน ซึ่งสาเหตุสำคัญเกิดจาก การขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานในการรองรับ , การขาดแคลนงบประมาณในการบำบัด รวมถึงความมั่งง่ายของผู้ประกอบการและประชาชน ซึ่งการแก้ไขปัญหานอกจากจะต้องเพิ่มการบำบัดแล้ว จะต้องแก้ไขที่ตัวประชาชนด้วย โดยต้องมีการให้ความรู้ การชี้ให้เห็นผลเสียที่จะเกิดกับตัวเขา , การสร้างจิตสำนึก รวมไปถึงการเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่งการแก้ปัญหาจะต้องอาศัยความร่วมมือทั้งจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ , ประชาชน และ สื่อมวลชน

3. บทบาทที่เป็นความคาดหวังต่อแสดงบทบาทด้านการอนุรักษ์ฯ ของวิทยุท้องถิ่น : กลุ่มผู้ทรงรณรงค์มีความคาดหวังอย่างยิ่งที่จะให้สื่อช่วยทำหน้าที่ในการสร้างจิตสำนึก โดยให้กระทำอย่างต่อเนื่อง ควร

เริ่มจากเด็ก เพราะการกระตุ้นมาก ๆ จะทำให้คนคล้อยตาม ดังที่ ดร. พิชัย สนแจ้ง ผู้อำนวยการสถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเล ให้ความเห็นว่า

“ การรักษาสีงแวดล้อม มีมาตรการ 3 อย่าง คือ การป้องกัน การปราบปราม และการฟื้นฟู ซึ่งการป้องกันที่ดีที่สุด คือ การสร้างจิตสำนึกให้คนทุกระดับ สื่อต้องช่วยเรื่องสำนึกให้มาก คนที่จะกระตุ้นตรงนี้ได้ คือ สื่อมวลชน เท่านั้น ”

ความคาดหวังในลำดับรองลงมา ได้แก่ การทำหน้าที่ในการให้ความรู้ ซึ่งปัจจุบันมีการกระทำบทบาทนี้อยู่ แต่ผู้ใช้สื่อบางคนเห็นว่า น่าจะแสดงบทบาทมากขึ้น เพราะเป็นการทำหน้าที่ที่มีประโยชน์ ดังเช่นสมาชิกชมรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ คนหนึ่งกล่าวว่า

“ เมื่อก่อนตัวเองไม่ค่อยมีความรู้ แต่มาได้รับความรู้จากสื่อมวลชน เมื่อรู้แล้วทำให้สามารถเปลี่ยนแปลงตัวเอง และเผยแพร่ให้คนอื่นได้ด้วย ”

ส่วนบทบาทรองลงไป ได้แก่ การให้แนวทางปฏิบัติ และ การเป็นช่องทางการสื่อสารย้อนกลับ ซึ่งการให้แนวทางปฏิบัติ นั้น กลุ่มผู้รณรงค์เห็นว่า

“ สื่อควรเปลี่ยนแนวโน้มที่จะรายงานแต่เหตุการณ์ มาเป็นการเรียกร้องให้ทุกคนเข้ามามีส่วนแก้ปัญหา และ เสนอแนะวิธีการแก้ปัญหาให้ทุกคน ”

สำหรับการเป็นช่องทางการสื่อสารย้อนกลับนั้น สุรัชย์ แสงทักษิณ ผู้อำนวยการสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 3 กล่าวว่า

“ สื่อทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงได้ดี อยากให้ทำเป็นเครือข่าย เหมือน จส. 100 ”

ตารางที่ 35 ตารางสรุปคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มผู้สร้างปัญหาหลักเกี่ยวกับบทบาทปัจจุบันของวิทยุท้องถิ่น

ผู้ให้สัมภาษณ์	บทบาทปัจจุบันของวิทยุท้องถิ่น
ประธานชุมชนซอย จลินทร์ และมิตร	วิทยุก็มาบอกเรื่องราวในท้องถิ่น ได้ยินบ่อย เช่น พัทธามีปัญหาอย่างไร ควรแก้ไขอย่างไร แต่ช่วยได้ไม่มาก ไม่ค่อยมีเวลาฟัง แต่ถ้าดี เจ แทรกในรายการ จะรับได้มากกว่าเป็นรายการเฉพาะ
ประชาสัมพันธ์โรงแรม	มีข่าวมาให้ฟังเยอะ รู้จริง มีหลักฐานอ้างอิง มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่เนื้อหาสิ่งแวดล้อมยังมีไม่มาก สถานี ฯ ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี
ผู้จัดการฝ่ายจัดเลี้ยง	นำเสนอข่าวสารดี มีการแทรกความรู้ เนื้อหาสอดคล้องกับสภาพปัญหา เพราะอ.ส.ม.ท อยู่แถวนี้ ต้องศึกษาพื้นที่แถวนี้ แล้วชี้แจงให้เขตพัทธาทราบว่า เราควรอนุรักษ์พื้นที่แถบนี้อย่างไร แต่ปริมาณเนื้อหายังมีน้อย
หัวหน้าแผนกแม่บ้าน	มีเนื้อหาหลากหลาย เรื่องของน้ำ, ชยะ มีความน่าเชื่อถือ สามารถปลูกจิตสำนึกได้ดี
พนักงานจัดดอกไม้	ได้ยินจาก ดี เจ บ่อย ๆ แต่ก็ไม่มากเกินไป ทำได้ดีพอสมควร กระตุ้นคนได้บ่อย ๆ มีการแนะนำให้คนทำ
หัวหน้าแผนกแม่บ้าน	ได้รับความรู้จากวิทยุ ได้ยินเรื่องการแยกขยะ การทิ้งขยะให้เป็นที่ บางครั้งน้อยเกินไป เชื่อถือในสิ่งที่ได้ยิน เพราะเค้าผ่านไปมา คงจะมองเห็นเหมือนที่เราเห็น มีข่าวให้ฟังเยอะ ๆ
พนักงานแผนกแม่บ้าน	มีเรื่องสิ่งแวดล้อม ในช่วงโฆษณา , ข่าว ปริมาณกำลังดีแล้ว วิทยุช่วยกระตุ้นจิตสำนึกบ่อย ๆ แต่วิทยุอย่างเดียวไม่พอ ต้องหลาย ๆ สื่อ
ผู้จัดการแผนกแม่บ้าน	วิทยุกระตุ้นได้ดี ประกาศทุก ๆ วัน เพราะถ้าหยุดคนจะลืม แต่วิทยุยังมีบทบาทน้อย ต้องทำสม่ำเสมอ
ประธานชุมชนริมทะเล	วิทยุมีการเสนอข่าว ทำให้รู้ว่ามีการทำอะไรที่ไหน ให้ความรู้ได้ดี

จากคำสัมภาษณ์ข้างต้น สามารถสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับวิทยุท้องถิ่นของผู้สร้างปัญหาหลักได้ดังนี้

1. บทบาทปัจจุบัน ผู้สร้างปัญหาหลักเห็นว่า วิทยุท้องถิ่น แสดงบทบาทหลายบทบาท อาทิ
 - * แจ้งข่าวสาร อาทิ " มีข่าวมาให้ฟังเยอะ " , " นำเสนอข่าวสารดี " , " มีการเสนอข่าวให้รู้ว่าการกิจกรรมอะไรที่ไหน
 - * ให้ความรู้ เช่น " ได้รับความรู้จากวิทยุ " , " ให้ความรู้ได้ดี "
 - แนะนำวิธีการปฏิบัติ เช่น " มีการแนะนำให้คนทำ "

- สร้างจิตสำนึก เช่น " สามารถปลูกจิตสำนึกได้ดี "
2. **สัมฤทธิ์ผลของการแสดงบทบาท** ความคิดเห็นในประเด็นนี้ค่อนข้างหลากหลาย มีทั้งที่เห็นว่า วิทยุสามารถแสดงบทบาทเพื่อสิ่งแวดล้อมได้บ้าง เช่น " ทำได้ดีพอสมควร " ในขณะที่บางคนเห็นว่า " ช่วยได้ไม่มาก " และบางคนเห็นว่า การแสดงบทบาทของวิทยุท้องถิ่น " ยังมีบทบาทน้อย "
 3. **ปริมาณเนื้อหา** ผู้สร้างปัญหาหลัก มีความคิดเห็นแตกต่างกันในแง่ปริมาณเนื้อหา บางคนเห็นว่า วิทยุท้องถิ่นนำเสนอเนื้อหาในปริมาณที่พอเหมาะ คือ " ไม่มากเกินไป " , ในขณะที่ส่วนใหญ่เห็นว่ายังมีปริมาณน้อย เช่น " เนื้อหาสิ่งแวดล้อมยังมีไม่มาก " , " บางครั้งน้อยเกินไป "
 4. **คุณลักษณะที่เอื้อต่อการอนุรักษ์** ผู้สร้างปัญหาหลักที่แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประเด็นนี้เห็นว่าวิทยุท้องถิ่นมีศักยภาพที่จะแสดงบทบาทเพื่อการอนุรักษ์ ๔ ด้วยการตอกย้ำบ่อย ๆ เพราะ " วิทยุกระตุ้นได้ดี " ด้วยการ " ประกาศทุกวัน เพราะ " ถ้าหยุดคนจะลืม "

ตารางที่ 36 ตารางแสดงบทบาทที่เป็นจริงของวิทยุท้องถิ่นในความคิดของผู้สร้างปัญหาหลัก

กลุ่มตัวอย่างคนที่ บทบาทที่ใช้เป็นเกณฑ์	1	2	3	4	5	6	7	8	9	รวม
นำเสนอข่าวสาร	1	1	1	2	1	3	1	2	1	1
เฝ้าระวัง			3							
ให้ความรู้	2		2	3		1			3	3
สร้างจิตสำนึก		2		1	2		2	1		2
ให้แนวทางปฏิบัติ	3				3	2	3			
ให้ความร่วมมือ		3								
ให้สถานภาพ										
เสนอแนวคิด										
แกนนำในการปฏิบัติ										
ช่องทางการสื่อสารย้อนกลับสองทาง										

สรุป ผู้รับสารที่อยู่ในกลุ่มผู้สร้างปัญหาหลัก มีความเห็นว่า ปัจจุบัน วิทยุท้องถิ่นแสดงบทบาทในการนำเสนอข่าวสารมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การสร้างจิตสำนึก และ การให้ความรู้ ตามลำดับ

ตารางที่ 37 ตารางสรุปคำสัมภาษณ์ของผู้สร้างปัญหาหลักเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมและวิธีการแก้ไขปัญหา

ผู้ให้สัมภาษณ์	ปัญหา	สาเหตุ	วิธีการแก้ไขปัญหา	ผู้แก้ไขปัญหา
ประธานชุมชน ชอยจุลินทร์ และ มิตร	การทิ้งขยะลง ทะเล	ขาดแคลนที่ทิ้งขยะ ความเคยชินของคน	เทศบาลจัดคนมาเก็บ คนต้องให้ความร่วมมือ	เทศบาล คนในชุมชน
ประชาสัมพันธ์ โรงแรม	ขยะล้นเมือง , ขยะในทะเล	ให้บริการไม่ทั่วถึง , นิสัยมักง่ายของคน	แก้ที่ความเข้าใจ ให้รู้ถึงผลเสียของการทิ้งไม่ เลือกที่	เทศบาล , คน ในสังคม
ผู้จัดการฝ่าย จัดเลี้ยง	ขยะ	ทิ้งไม่ถูกที่	คนต้องช่วย ๆ กัน อย่ามักง่าย	คนในสังคม
หัวหน้าแผนก แม่บ้าน	ขยะจากชุมชน	ไม่มีจิตสำนึก ทิ้งไม่ เลือกที่	ให้ทุกบ้านแยกขยะ ทิ้งขยะในที่รองรับ ใช้ของ รีไซเคิล	คนในสังคม
พนักงานจัด ดอกไม้	น้ำเสีย , ขยะ	ประชาชนไม่มี ระเบียบ	ให้สื่อกระตุ้นคนบ่อย ๆ	คน , สื่อมวล ชน
หัวหน้าแผนก แม่บ้าน	ขยะ	แม่ค้า , นักท่องเที่ยว ทิ้งไม่เป็นที่	ใช้วิธีการปรับอย่างจริงจัง	เทศบาล
พนักงานแผนก แม่บ้าน	ขยะ	คนเยอะขึ้น , ทิ้งไม่ เป็นที่	ให้คนทิ้งให้เป็นที่	คนในสังคม
ผู้จัดการแผนก แม่บ้าน	ขยะ , น้ำเสีย	เทศบาลดูแลไม่ทัน คนน้อย , การ รณรงค์อย่างเดียว ไม่ได้ผล	ลงมือปฏิบัติจริงจัง , ทำอย่างต่อเนื่อง	เทศบาล
ประธานชุมชนริม ทะเล	น้ำทะเลเน่าเสีย จากสิ่งปฏิกูล	คนปล่อยของเสียลง ทะเล , ความเคยชิน ในการทิ้งขยะลง ทะเล	จัดทำส้วมซึม , เปลี่ยนนิสัยของคน	เทศบาล , คน ในชุมชน

จากคำสัมภาษณ์สามารถสรุปความคิดเห็นของผู้สร้างปัญหาหลักเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมได้ดังนี้

1. ปัญหาสิ่งแวดล้อม : ปัญหาที่กลุ่มผู้สร้างปัญหาหลักเกือบทุกคน (9 ใน 10 คน) เห็นว่าเป็นปัญหาหลัก ได้แก่ ปัญหาขยะ และ รองลงมาเป็นปัญหาน้ำเสีย
2. สาเหตุ : สรุปได้เป็น 3 สาเหตุหลัก คือ
 - 2.1 ปัญหาจากการบริหารจัดการโดยหน่วยงานของรัฐ อาทิ " ขาดแคลนที่ทิ้งขยะ " , " เทศบาลดูแลไม่ทัน "
 - 2.2 ความด้อยคุณภาพของคน : โดยเฉพาะอย่างยิ่ง " ความเคยชิน " และ " ความมั่งง่าย "
 - 2.3 การขยายตัวของชุมชน : " คนเยอะขึ้น "
3. วิธีการแก้ไข : ผู้ให้ข้อมูลหลักในกลุ่มส่วนใหญ่เห็นว่า ควรแก้ปัญหาที่ความด้อยคุณภาพของคน ด้วยการ
 - แก้ในระดับความรู้ ความเข้าใจ เช่น " ให้อุผลเสีย "
 - แก้ในระดับปฏิบัติ ด้วยการ " ให้ทุกบ้านแยกขยะ " , " ทิ้งขยะในที่รองรับ " , " ใช้ของรีไซเคิล "
 - แก้ด้วยการใช้กฎระเบียบ ด้วยการ " ปรับอย่างจริงจัง "
4. ผู้แก้ปัญหา : กลุ่มผู้สร้างปัญหาหลัก เห็นว่า การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ควรแก้ไขด้วยคนในสังคม โดยหน่วยงานของรัฐให้ความร่วมมือ และ ให้สื่อมวลชนช่วยกระตุ้น

ตารางที่ 38 ตารางสรุปคำสัมภาษณ์ของกลุ่มผู้สร้างปัญหาหลักเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังให้วิทยุ ท้องถิ่นกระทำ

ผู้ให้สัมภาษณ์	บทบาทที่เป็นความคาดหวัง
ประธานชุมชนซอย จุลินทร์ และมิตร	ให้รายการวิทยุแทรกไปตามรายการที่คนฟังนิยม ให้ดี เจ พุดเกี่ยวกับเรื่องสิ่งแวดล้อม ดีกว่าเป็นรายการตรง เพราะถ้าเป็นวิชาการมากเกินไป คนจะไม่ค่อยสนใจ อยากให้เสนอแนะวิธีแก้ปัญหา เพราะประชาชนไม่เข้าใจว่ามันเกิดจากอะไร มีผลทำให้เป็นอย่างไร อยากให้วิทยุมาเล่าให้ฟัง วิทยุมักบอกแค่ว่า ปัญหาปัจจุบันมีสภาพอย่างนี้ แต่ไม่ได้บอกสาเหตุเป็นอะไร ใครเป็นคนทำ แล้วจะแก้ไขอย่างไร ถ้าบอกแค่นี้ คนมีความรู้เข้าใจ แต่ชาวบ้านไม่เข้าใจ
ประชาสัมพันธ์โรงแรม	ให้ช่วยแจ้งข่าว เพราะบางทีเวลามีเรื่องอะไรที่หน่วยงานของรัฐ ขอความร่วมมือมาแล้ว จะรับรู้กันไม่หมด และต้องการให้ช่วยเป็นกระบอกเสียง เพราะ ทำให้กลุ่มเป้าหมายรับรู้ได้เร็ว เราทำจะได้ผลน้อยกว่าที่สื่อทำ
ผู้จัดการฝ่ายจัดเลี้ยง	อยากให้ให้ความรู้มากกว่านี้ ตอนนี้น้อยไป ควรหาความรู้มาให้ประชาชน และให้ข้อเสนอแนะให้คนนำไปปฏิบัติ
หัวหน้าแผนกแม่บ้าน	ให้ช่วยสร้างจิตสำนึก พุดซ้ำบ่อย ๆ ให้เห็นความสำคัญ สื่อน่าจะมีความรู้พอสมควร และเปิดโอกาสให้ซักถาม , อยากให้ช่วยบอกให้คนอื่นทราบด้วย เวลาเราทำดี อยากให้มีคนเห็น
พนักงานจัดดอกไม้	ต้องการให้วิทยุให้ความรู้ และสร้างจิตสำนึกด้วยการพุดบ่อย ๆ
หัวหน้าแผนกแม่บ้าน	การแจ้งข่าวทำแล้ว แต่อยากให้ทำมากกว่านี้ ให้มีเรื่องของพื้ที่ยาบ้าง , อยากให้ทุกคนช่วยกันดูปัญหาต่าง ๆ แต่ให้วิทยุช่วยบอก เพราะบอกได้เร็ว , คิดว่าวิทยุท้องถิ่นสามารถเป็นแกนนำในการเคลื่อนไหวได้ดี รวมถึงการให้แนวทางในการปฏิบัติ เพราะบอกไปแล้วคนจะเชื่อ
พนักงานแผนกแม่บ้าน	อยากให้วิทยุบอกให้รู้ว่าต้องทำอะไร เพราะบางคนไม่รู้ว่าทำอย่างไรถึงจะถูกต้อง , ให้วิทยุพุดถึงผลเสียของการทำลายสิ่งแวดล้อม ที่เราทำอะไรไม่ดี ให้แก้ไขเสีย แต่ไม่คิดว่าการบอกว่าใครทำอะไร ที่ไหน เป็นเรื่องจำเป็น เพราะถ้าจะทำดี ไม่ต้องทำเอาหน้า
ผู้จัดการแผนกแม่บ้าน	วิทยุน่าจะประกาศทุกวัน เรื่องการรักษาความสะอาด เช่นหน้าบ้านใคร คนนั้นต้องดูแล ต้องพุดทุกวัน ให้เข้าใจในจิตสำนึก เพราะถ้าหยุดคนจะลืม , ให้มีการเชิญชวนนักท่องเที่ยวให้ร่วมรักษาสิ่งแวดล้อม , ให้สื่อเป็นแกนนำ เพราะเมื่อส่งสารออกไปแล้ว ควรมาเป็นแกนนำในการปฏิบัติ
ประธานชุมชนริมทะเล	ถ้าวิทยุพุดถึงศรีราชาโดยตรงจะช่วยได้ ควรเป็นกระบอกเสียงให้ด้วย

สรุปบทบาทที่เป็นความคาดหวังของกลุ่มผู้สร้างปัญหาหลักจากคำสัมภาษณ์

- เสนอแนะวิธีแก้ปัญหา เพราะ " ประชาชนไม่เข้าใจว่ามัน (ปัญหา) เกิดจากอะไร "
- แจ้งข่าว เนื่องจาก " เวลารัฐขอความร่วมมือแล้ว รับรู้ไม่หมด "
- สร้างจิตสำนึก เช่น " ให้สร้างจิตสำนึก พูดซ้ำบ่อย ๆ ให้เห็นความสำคัญ "
- เป็นแกนนำในการเคลื่อนไหว เพราะ " คิดว่าวิทยุท้องถิ่นสามารถเป็นแกนนำในการเคลื่อนไหวได้ดี " และ " เมื่อส่งสารออกไปแล้ว ควรจะมาเป็นแกนนำในการปฏิบัติ "
- ให้แนวทางปฏิบัติ โดย " อยากให้วิทยุบอกให้รู้ว่าต้องทำอะไร "

ตารางที่ 39 ตารางสรุปความคาดหวังของกลุ่มผู้สร้างปัญหาหลัก (จากแบบบันทึก)

กลุ่มตัวอย่างคนที่ บทบาทที่คาดหวัง	1	2	3	4	5	6	7	8	9	สรุป ความ คาดหวัง รวมของ กลุ่ม
นำเสนอข่าวสาร	2	1			3	1				3
เฝ้าระวัง						2				
ให้ความรู้	1	3	2		1				1	2
สร้างจิตสำนึก			1	1	2	3	2	3	2	1
ให้แนวทางปฏิบัติ			3	2			1			
ให้ความร่วมมือ										
ให้สถานภาพ										
เสนอแนวคิด	3								3	
แกนนำในการปฏิบัติ				3				1		
ช่องทางการสื่อสารย้อนกลับสองทาง		2					3	2		

สรุป บทบาทที่เป็นความคาดหวังในกลุ่มผู้สร้างปัญหาหลัก ได้แก่ การสร้างจิตสำนึก การนำเสนอ
ข่าวสาร และ การให้ความรู้

สรุปความคิดเห็นของกลุ่มผู้สร้างปัญหาหลัก

1. *บทบาทปัจจุบัน* ในการรับฟังวิทย์ท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สามารถจำได้ว่า เคยได้ยินเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม แต่ยังมีความเห็นว่า มีการนำเสนอในปริมาณที่น้อยไป อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า สื่อวิทย์ท้องถิ่นมีความเหมาะสมมากกว่า สำหรับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น เพราะใกล้ชิดกับปัญหามากกว่า และรับฟังได้ชัดเจนกว่าวิทย์จากกรุงเทพฯ ส่วนบทบาทที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก เห็นว่า วิทย์ท้องถิ่นแสดงบทบาทมากที่สุด คือ การนำเสนอข่าวสาร ร่องลงมาได้แก่ การสร้างจิตสำนึก และการแสดงบทบาทในการให้ความรู้ ตามลำดับ

ในทัศนะของผู้สร้างปัญหาหลักเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลของการแสดงบทบาทด้านการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม ฯ ของวิทย์ท้องถิ่นจะค่อนข้างหลากหลาย แต่โดยภาพรวมแล้ว ยังเห็นว่าสัมฤทธิ์ผลของการแสดงบทบาทยังไม่มากนัก อยู่ในระดับปานกลาง ถึง น้อย

2. *ปัญหาสิ่งแวดล้อม* : ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่กลุ่มผู้สร้างปัญหาเห็นว่าเป็นปัญหาหลักของท้องถิ่น ได้แก่ ปัญหาขยะ ทั้งในทะเล และ บนบก และปัญหาน้ำเสีย โดยเห็นว่า สาเหตุหลักมาจาก 2 ประการ คือ การให้บริการโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบยังไม่เพียงพอ และมีความพึงพอใจในการทำงานของหน่วยงานเพียงปานกลาง ดังเช่น ประสาน โดวิวิช ประธานชุมชนชอยจุลินทร์ และมิตร ซึ่งเป็นชุมชนที่อยู่ติดทะเล ให้สัมภาษณ์ว่า

“ ให้ชาวบ้านเอาขยะใส่ถุงแล้วเอามาทิ้ง เป็นไปไม่ได้ น่าจะให้ชาวบ้านเอามาวางไว้หน้าบ้าน แล้วเทศบาลมาเก็บจะดีกว่า ” (สัมภาษณ์ 12 สิงหาคม 2541)

สาเหตุอีกประการหนึ่ง คือ พฤติกรรมของคนที่ไม่มีความรับผิดชอบในการทิ้งขยะ รวมถึงพฤติกรรมที่เกิดจากความเคยชิน ดังที่ ประสาน ให้ความเห็นว่า

“ บางคนบอกไปแล้ว ก็ย้อนว่า เคยทำอย่างนี้ ทำมาตั้งแต่สมัยปู่ ย่า ตา ยาย แล้วยังสอนเด็กอีกว่า ทิ้งไปเถอะ เคยทำอย่างไรก็ทำไป ”

สำหรับการแก้ปัญหา นั้น กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีความเห็นตรงกันว่า ต้องร่วมมือกัน ทั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบ และ คนในชุมชน ซึ่งรวมถึงสื่อมวลชนด้วย โดยให้คนปรับพฤติกรรมของตนเอง , ให้องค์กรจัดอุปกรณ์ / บุคลากรให้เพียงพอในการให้บริการ และ ให้สื่อมวลชนช่วยกระตุ้นคนบ่อย ๆ

3. บทบาทที่เป็นความคาดหวังต่อการแสดงบทบาทด้านการอนุรักษ์ ฯ ของวิทยุท้องถิ่น : บทบาทที่กลุ่มผู้สร้างปัญหาต้องการให้สื่อวิทยุท้องถิ่นกระทำนั้น พบว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก มีความคาดหวังให้วิทยุแสดงบทบาทในการสร้างจิตสำนึกให้มากกว่านี้ รองลงมาได้แก่ ความคาดหวังให้สื่อวิทยุท้องถิ่น เป็นผู้ให้ความรู้ และ ผู้นำเสนอข่าวสาร

ถึงแม้ว่า ความคาดหวังส่วนใหญ่ของกลุ่มผู้สร้างปัญหาหลัก จะอยู่ในระดับของการสร้างความเข้าใจ การสร้างความรู้ แต่ก็ยังมีบางส่วนที่มีความคาดหวังที่มากไปกว่านี้ เช่น ผู้จัดการแผนกแม่บ้าน โรงแรมรอยัลการ์เด้นท์ พัทยา เห็นว่า

“ สื่อมวลชนควรทำหน้าที่เป็นแกนนำในการปฏิบัติ เพราะเมื่อส่งสารออกไปแล้ว ก็ควรมาเป็นแกนนำ ทำให้คนเห็น

ตารางที่ 40 ตารางสรุปคำสัมภาษณ์ของกลุ่มผู้สร้างปัญหาเรื่องเกี่ยวกับบทบาทปัจจุบันของวิทยุท้องถิ่น

ผู้ให้สัมภาษณ์	บทบาทปัจจุบันของวิทยุท้องถิ่น
ผู้อาศัยในเขตชุมชนเมือง	ให้ความรู้ เสนอเรื่องที่เรายังไม่รู้ เรื่องสิ่งแวดล้อม มีปริมาณกำลังดี รายการหลากหลาย น่าสนใจ
ผู้อาศัยในเขตชุมชนเมือง	มีข่าว สารระมาก พูดกระตุ้นว่า ทำอย่างนี้แล้วผลเสียจะเป็นอย่างไร
ผู้อาศัยในเขตชุมชนเมือง	มีสาระ มีเรื่องสิ่งแวดล้อมพอสมควร แต่ยังไม่ค่อยอยู่ บทบาทยังไม่มากพอ ถึงแม้มีความสามารถมาก แต่ยังไม่ค่อยแสดง บอกแต่ว่าจะอะไรเกิดที่ไหน แต่ยังไม่ลงลึก
ผู้อาศัยในชุมชนใกล้เคียงป่าชายเลน	วิทยุท้องถิ่นมีโฆษณาเยอะ ไม่ค่อยมีสาระ แต่ก็ดีกว่าตรงที่มีเรื่องสิ่งแวดล้อมมากกว่าสถานีที่ฟัง(กทม.) ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมของหน่วยงานราชการ
ผู้อาศัยในชุมชนใกล้เคียงป่าชายเลน	มีเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมทางทะเล บอกว่าเกิดอะไรขึ้น แต่จะเป็นการพูดในแง่ข้อดี - ข้อเสีย แต่ไม่สามารถบังคับได้ จึงมีบทบาทได้ไม่มาก
ผู้อาศัยในชุมชนใกล้เคียงป่าชายเลน	ยังทำหน้าที่ได้ไม่มาก ไม่ค่อยมีรายการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่เป็นข่าว
ผู้อาศัยนอกเขตชุมชนเมือง	ไม่ค่อยได้ยินเรื่องสิ่งแวดล้อมในช่วงที่ฟัง (ตอนดึก) มีบ้างในรูปของข่าว เนื้อหายังน้อยไป ทำหน้าที่ได้ไม่ค่อยมาก
ผู้อาศัยนอกเขตชุมชนเมือง	ฟังในช่วงเสาร์ - อาทิตย์ ได้ยินเรื่องสิ่งแวดล้อมมาก มีการจัดกิจกรรมบ้าง
ผู้อาศัยนอกเขตชุมชนเมือง	ชอบฟังข่าวต้นชั่วโมง ช่วงที่ฟังไม่ค่อยมีเรื่องสิ่งแวดล้อม (21.00 น.)
ผู้ประกอบการโรงโม่หิน	มีการเสนอข่าวสาร โดยเฉพาะช่วงเช้า มีแทรกเรื่องสิ่งแวดล้อมบ้าง โดยเฉพาะในลักษณะของการประชาสัมพันธ์

จากคำสัมภาษณ์ข้างต้น สรุปได้ว่า ผู้สร้างปัญหารอง ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิทยุท้องถิ่นเป็น 3 ประเด็นใหญ่คือบทบาทปัจจุบัน สัมฤทธิผลของการแสดงบทบาท และ ปริมาณเนื้อหา ดังนี้

1. บทบาทปัจจุบัน ผู้สร้างปัญหารองเห็นว่า วิทยุท้องถิ่น แสดงบทบาทดังต่อไปนี้
 - ให้ความรู้ ด้วยการ " เสนอเรื่องที่เรายังไม่รู้ "
 - แจ้งข่าว เช่น " มีข่าว " , " มีสาระมาก " , " บอกว่าเกิดอะไรที่ไหน "

2. สัมฤทธิผลของการแสดงบทบาท ผู้สร้างปัญหารอง จะมีความคิดเห็นว่า วิทยุท้องถิ่น ยังแสดงบทบาทได้ไม่มากนัก จากคำสัมภาษณ์ เช่น " บทบาทยังไม่มากพอ ถึงมีความสามารถแต่ไม่ค่อยแสดง " และ " ไม่สามารถบังคับได้ จึงมีบทบาทได้ไม่มาก "

3. ปริมาณเนื้อหา ผู้สร้างปัญหารองมีความคิดเห็นแตกต่างกัน ส่วนใหญ่เห็นว่า ยังมีปริมาณเนื้อหาน้อยอยู่ เพราะ " ไม่ค่อยมีเนื้อหา " , " ไม่ค่อยมีรายการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม " แต่ก็มีส่วนหนึ่งเห็นว่า เนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมีปริมาณ " กำลังดี " , " รายการหลากหลาย น่าสนใจ " และ " มีมากในช่วงสุดสัปดาห์ " นอกจากนี้ยัง " มากกว่าสถานีของกทม.ที่รับฟัง (93.5 เม็กกะเฮิร์ต) "

4. คุณลักษณะที่เอื้อต่อการอนุรักษ์ ไม่มีการแสดงความคิดเห็นในประเด็นดังกล่าว

ตารางที่ 41 ตารางแสดงบทบาทที่เป็นจริงของวิทยุท้องถิ่นในความคิดของผู้สร้างปัญหา
รอง (จากแบบบันทึก)

กลุ่มตัวอย่างคนที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	รวม
บทบาทที่เป็นเกณฑ์											
นำเสนอข่าวสาร	2	1	1	1	2	1	1	1	2	1	1
เฝ้าระวัง					1						
ให้ความรู้	1	3	2		3				3		3
สร้างจิตสำนึก	3	2	3	3				2	1		2
ให้แนวทางปฏิบัติ											
ให้ความร่วมมือ				2						2	
ให้สถานภาพ											
เสนอแนวคิด											
แกนนำในการปฏิบัติ								3			
ช่องทางการสื่อสารย้อนกลับสองทาง											

สรุป บทบาทที่ผู้สร้างปัญหารองเห็นว่า วิทยุท้องถิ่นกำลังกระทำมากที่สุด ได้แก่ การนำเสนอข่าว
สาร การสร้างจิตสำนึก และ การให้ความรู้

ตารางที่ 42 ตารางสรุปคำสัมภาษณ์ของกลุ่มผู้สร้างปัญหาหรือเกี่ยวข้องกับปัญหาสิ่งแวดล้อม และ วิธีการแก้ไขปัญหา

ผู้ให้สัมภาษณ์	ปัญหา	สาเหตุ	วิธีการแก้ไขปัญหา	ผู้แก้ไขปัญหา
ผู้อาศัยในเขตชุมชนเมือง	ขยะ , ทะเลสกปรก	ความมั่งงายของคนในท้องถิ่น, นักท่องเที่ยว	จัดกิจกรรมให้แข่งขันกัน , เกิดความกระตือรือร้น	หน่วยงาน,คนในชุมชน
ผู้อาศัยในเขตชุมชนเมือง	มลภาวะทางอากาศ	รถมาก ควีนดำ , ฝุ่นเยอะ	กวาดชั้นรถที่เสื่อมสภาพ , ประสานงานกันระหว่างหน่วยงาน ก่อนที่ซ่อมแซม , ก่อสร้างในที่สาธารณะ	หน่วยงาน
ผู้อาศัยในเขตชุมชนเมือง	ขยะในทะเล	ขาดแคลนถัง , ไม่มีคนมาเก็บ	เพิ่มจำนวนถัง , ความถี่ในการเก็บขยะ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
ผู้อาศัยในชุมชนใกล้เคียงป่าชายเลน	ป่าชายเลน	ชาวบ้านบุกรุกป่า เพื่อนำไม้ไปทำถ่าน , การแก้ปัญหาไม่มองต้นเหตุ	หาอาชีพอื่น เปลี่ยนการมอง อย่าคิดว่าต้นไม้ คือ ถ่าน	ผู้บริหารระดับนโยบาย
ผู้อาศัยในชุมชนใกล้เคียงป่าชายเลน	ขยะ	ไม่มีถังขยะ , รถเก็บขยะ , คนเข้าใจว่าทิ้งลงทะเล แล้วน้ำก็พัดออกไปเอง	ให้ความรู้ตามบ้าน , จัดหาดังเพิ่ม	เทศบาล
ผู้อาศัยในชุมชนใกล้เคียงป่าชายเลน	ขยะในทะเล	ความมั่งงายของคน	ออกกฎหมาย	รัฐ
ผู้อาศัยนอกเขตชุมชนเมือง	น้ำบริโภค	ทำลายป่า	ช่วยกันปลูกป่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชน	เยาวชน
ผู้อาศัยนอกเขตชุมชนเมือง	น้ำเสีย	ทิ้งขยะ , การปล่อยน้ำเสีย	จัดกิจกรรมให้ต่อเนื่อง	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
ผู้อาศัยนอกเขตชุมชนเมือง	ขยะมาก , ทิ้งไม่เป็นที่	ความมั่งงายของคน	ออกกฎหมายบังคับ	รัฐ
ผู้ประกอบการโรงไม้หิน	ความสะอาดของน้ำ , ชายหาด , มลภาวะทางอากาศ	การเป็นแหล่งท่องเที่ยว , โรงงานอุตสาหกรรม	เริ่มที่ต้นเหตุ , จิตสำนึกของผู้ประกอบการ	ผู้ประกอบการ

จากคำสัมภาษณ์ข้างต้นของผู้สร้างปัญหารอง สามารถนำมาสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาสิ่งแวดล้อม สภาพปัญหาที่กลุ่มผู้สร้างปัญหารองเห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญ จะมี 4 ปัญหาใหญ่ คือ ขยะ , น้ำ ทั้งเรื่องน้ำเสีย และ การขาดแคลนน้ำบริโภค รวมถึงปัญหาป่าชายเลน และ มลภาวะทางอากาศ ซึ่งปัญหาที่ทุกคนในกลุ่มผู้สร้างปัญหารองเห็นพ้องกัน คือ ปัญหาเรื่อง ขยะ
2. สาเหตุ สามารถสรุปได้เป็น 3 ประเด็น คือ
 - 2.1 การบริหารจัดการโดยหน่วยงานของรัฐ อาทิ " ขาดแคลนถัง " , " ไม่มีคนมาเก็บ "
 - 2.2 ความด้อยคุณภาพของคน อาทิ " ความมั่งง่ายของคนในท้องถิ่น " , " การทำลายป่า "
 - 2.4 การใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นแหล่งรายได้ เช่น " ชาวบ้านบุกรุกป่า เพื่อนำไม้ไปทำถ่าน "
3. วิธีการแก้ไขปัญหา มี 3 วิธีได้แก่
 - 3.1 ปรับปรุงการบริหารจัดการของหน่วยงานรัฐ ด้วยการ " จัดหาถังเพิ่ม " , " เพิ่มความถี่ในการเก็บขยะ " , " ประสานงานกันระหว่างหน่วยงาน "
 - 3.2 เพิ่มคุณภาพของคน ใน 2 ระดับคือ
 - 3.2.1 ระดับความรู้ความเข้าใจ เช่น " ให้ความรู้ตามบ้าน " , " สร้างจิตสำนึก "
 - 3.2.2 ระดับปฏิบัติ เช่น " จัดกิจกรรมให้แข่งขันกัน " , " สร้างความร่วมมือ " " เพิ่มวินัยด้วยการออกกฎหมาย "
 - 3.3 เปลี่ยนมุมมองที่มีต่อทรัพยากรธรรมชาติ ด้วยการเลิกคิดว่า ทรัพยากรธรรมชาติคือ แหล่งรายได้ " อย่างมองว่าต้นไม้คือถ่าน "

4. ผู้แก้ปัญหา ผู้สร้างปัญหารองส่วนใหญ่ เห็นว่า ผู้แก้ปัญหาน่าจะเป็น หน่วยงาน
ของรัฐ ทั้งระดับท้องถิ่น และ ระดับรัฐ ส่วนอีกด้านหนึ่งควรเป็นคนในท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็ดยาว
ชน , ผู้ประกอบการ หรือ ประชาชนทั่วไป

ตารางที่ 43 ตารางสรุปคำให้สัมภาษณ์ผู้สร้างปัญหารองเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังให้วิทยุท้องถิ่น กระทำ

ผู้ให้สัมภาษณ์	บทบาทที่เป็นความคาดหวัง
ผู้อาศัยในเขตชุมชนเมือง	อยากให้ช่วยเป็นกระบอกเสียง เพราะวิทยุท้องถิ่นใกล้ตัว จะช่วยได้ดี ถ้าแจ้งหน่วยงานเอง จะล่าช้า , หากคนที่มีความรู้มาช่วยออกอากาศ และให้การสนับสนุนหน่วยงานอื่น ๆ มากกว่านี้
ผู้อาศัยในเขตชุมชนเมือง	ให้ช่วยสร้างจิตสำนึก โดยการบอกถึงผลของการกระทำ และต้องหาความรู้เพื่อจะนำมาบอกต่อ ๆ เพราะมีเครื่องมือกระจายเสียง
ผู้อาศัยในเขตชุมชนเมือง	คนส่วนใหญ่จะฟังวิทยุ ถ้าเป็นแกนนำก็จะมีคนตาม อยากให้เสนอข่าวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมากขึ้น
ผู้อาศัยในชุมชนใกล้ป่าชายเลน	คอยสอดส่องว่าเกิดอะไร แล้วเอาผลของการกระทำมาบอกให้รู้ว่า ถ้าทำเช่นนี้ จะเกิดผลอย่างไร บอกให้รู้ด้วยว่า ควรแก้ไขอย่างไร
ผู้อาศัยในชุมชนใกล้ป่าชายเลน	สร้างจิตสำนึกด้วยการชักจูงให้ปฏิบัติ หากความรู้นำเสนอให้คนฟัง ให้รู้สาเหตุ / ผล แล้วให้วิธีปฏิบัติด้วย
ผู้อาศัยในชุมชนใกล้ป่าชายเลน	ให้ความรู้มาก ๆ บอกให้คนรู้ว่าควรจะทำอย่างไร จึงจะไม่ก่อปัญหา
ผู้อาศัยนอกเขตชุมชนเมือง	การเป็นแกนนำจะดีมาก เพราะถ้ามีก้าวแรก ก็จะมีก้าวต่อไป วิทยุจะมีคนฟังมาก และให้ความร่วมมือ การแจ้งข่าววันนี้ก็ทำ แต่ยังไม่มาก
ผู้อาศัยนอกเขตชุมชนเมือง	วิทยุช่วยสร้างจิตสำนึกด้วยการพูดย้ำบ่อย ๆ ถึงสาเหตุ และ วิธีการแก้ไข เป็นแกนนำในการเคลื่อนไหว เพราะคนฟังวิทยุมาก ถ้าเป็นดี เจ ที่เค้าชื่นชอบยิ่งได้ผล
ผู้อาศัยนอกเขตชุมชนเมือง	ถ้าวิทยุเป็นกระบอกเสียง จะแจ้งข่าวได้เร็ว ช่วยสอดส่องปัญหาที่หน่วยงานของรัฐอาจมองไม่เห็น แต่วิทยุเห็นก็มาบอกกัน
ผู้ประกอบการโรงโม่หิน	สร้างจิตสำนึกเป็นอันดับแรก เพราะถ้าทุกคนมีความเห็นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ก็จะเป็นการดี

จากคำสัมภาษณ์ข้างต้น ผู้สร้างปัญหารอง คาดหวังให้วิทยุท้องถิ่นแสดงบทบาทดังนี้

- เป็นกระบอกเสียง เพราะ " วิทยุท้องถิ่นใกล้ตัว " และ " แจ้งข่าวได้เร็ว "
- เผื่อระวัง ด้วยการ " ช่วยสอดส่องปัญหาที่รัฐมองไม่เห็น แต่วิทยุเห็น ก็มาบอกกัน "
- ให้ความรู้ โดย " หากคนที่มีความรู้มาช่วยออกอากาศ " , " หากความรู้มาแนะนำเสนอให้ผู้เหตุ/ผล "
- ให้แนวทางปฏิบัติ โดย " บอกให้คนรู้ว่าควรจะทำอย่างไร จึงจะไม่ก่อปัญหา "
- สร้างจิตสำนึก " โดยบอกถึงผลการกระทำ " เพราะ " ถ้าทุกคนมีความคิดเห็นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ก็จะเป็นการดี "
- เป็นแกนนำในการเคลื่อนไหว เป็นบทบาทที่ผู้สร้างปัญหารองเห็นว่า " ดีมาก " เพราะ " ถ้ามีก้าวแรก ก็จะมีก้าวต่อไป " และ ถ้าหาก " เป็นดี เจ ที่เขาชื่นชอบ ยิ่งได้ผล "
- ให้ความร่วมมือ เป็นบทบาทที่ผู้สร้างปัญหารองเห็นว่า วิทยุกำลังกระทำอยู่แล้ว แต่อยากให้ " สนับสนุนหน่วยงานอื่นให้มากกว่านี้ "

ตารางที่ 44 ตารางสรุปความคาดหวังของกลุ่มผู้สร้างปัญหารอง

กลุ่มตัวอย่างคนที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	สรุปความ คาดหวังรวม ของกลุ่ม
บทบาทที่ใช้เป็นเกณฑ์											
นำเสนอข่าวสาร			3				2				
เฝ้าระวัง				2					3		
ให้ความรู้					2	1		2	2	2	2
สร้างจิตสำนึก		1	2	1	1	2	3	1		1	1
ให้แนวทางปฏิบัติ		2		3		3					
ให้ความร่วมมือ	2									3	
ให้สถานภาพ											
เสนอแนวคิด	3	3			3						
แนะนำในการปฏิบัติ			1				1	3			3
ช่องทางการสื่อสารย้อนกลับสอง ทาง	1								1		

สรุป บทบาทที่ผู้สร้างปัญหารองคาดหวังจากวิทยุท้องถิ่น ได้แก่ สร้างจิตสำนึก ให้ความรู้ และ เป็น
แนะนำในการปฏิบัติ

สรุปความคิดเห็นของกลุ่มผู้สร้างปัญหารอง

1. บทบาทปัจจุบันของวิทยุท้องถิ่นด้านการอนุรักษ์ ฯ : ในความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลหลัก วิทยุท้องถิ่นแสดงบทบาทเด่นในเรื่องการนำเสนอข่าวสาร และเห็นว่า มีการนำเสนอเนื้อหาด้านสิ่งแวดล้อมพอสมควร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าเป็นผู้ให้ข้อมูลที่ได้ฟังวิทยุในช่วงวันเสาร์ – อาทิตย์ จะพบว่า มีเนื้อหาด้านสิ่งแวดล้อมมาก ซึ่งเป็นเพราะทางสถานีจัดรายการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมไว้ในช่วงวัน เวลา ดังกล่าว รองลงมาได้แก่ การสร้างจิตสำนึก และการให้ความรู้

สำหรับสัมฤทธิ์ผลของการแสดงบทบาท กลุ่มผู้สร้างปัญหารองมีทัศนะว่ายังแสดงบทบาทได้ไม่มากนัก วิทยุท้องถิ่นยังไม่ได้ใช้ศักยภาพที่มีอยู่เพื่อเพิ่มสัมฤทธิ์ผลของการแสดงบทบาท " บทบาทยังไม่มากพอ ถึงมีความสามารถ แต่ไม่ค่อยแสดง "

2. ปัญหาสิ่งแวดล้อม : ผู้ให้ข้อมูลหลัก จะมีความคิดเห็นค่อนข้างคล้ายคลึงกัน โดยปัญหาส่วนใหญ่ ได้แก่ ปัญหาขยะทั้งบนบก และ ในทะเล , ปัญหาป่าชายเลน รวมถึงมลภาวะทางอากาศ ประเภท ฝุ่น คิววัน ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลทางวิชาการของแต่ละพื้นที่ ซึ่งสาเหตุของปัญหาเหล่านี้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก เห็นว่ามาจาก 2 ปัจจัยคือ ความมั่งคั่งของคน กับการขาดแคลนบริการขั้นพื้นฐาน อาทิ ขาดแคลนถังรองรับ จำนวนเจ้าหน้าที่ในการให้บริการไม่เพียงพอ ซึ่งการแก้ไขปัญหาล้วนใหญ่ หน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะในระดับท้องถิ่น หรือ ระดับประเทศ จะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ

3. บทบาทที่เป็นความคาดหวังด้านการอนุรักษ์ ฯ ของวิทยุท้องถิ่น : ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทที่ต้องการให้วิทยุท้องถิ่นกระทำเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมนั้น ค่อนข้างจะหลากหลาย มีความคาดหวังในแทบทุกบทบาท ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพแวดล้อมต่างกัน อย่างไรก็ตาม ความคาดหวังลำดับแรก ยังคงเป็นความคาดหวังให้สื่อทำหน้าที่ในการสร้างจิตสำนึก ด้วยเหตุผลว่า

" คนไทยมีจิตสำนึกไม่มากเท่าที่ควร เพราะพื้นฐานการศึกษายังไม่สูง ชาวบ้านคิดว่าสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องไกลตัว " (ชนดต์ , สัมภาษณ์)

ส่วนความคาดหวังลำดับรองลงไป ได้แก่ การให้ความรู้ ส่วนบทบาทในการเป็นแกนนำในการปฏิบัติ เป็นอีกบทบาทหนึ่งซึ่งได้รับความคาดหวังจากผู้สร้างปัญหารอง เพราะ " ถ้ามีก้าวแรก ก็จะมีก้าวต่อไป ให้วิทยุท้องถิ่นทำ เพราะคนส่วนมากจะฟัง และอาจให้ความร่วมมือ "

ตารางที่ 45 ตารางสรุปคำให้สัมภาษณ์ของผู้ที่ได้รับผลกระทบเกี่ยวกับบทบาทปัจจุบันของวิทย์ท้องถิ่น

ผู้ให้สัมภาษณ์	บทบาทปัจจุบันของวิทย์ท้องถิ่น
ผู้ประกอบการริม หาดพัทยาคนที่ 1	เคยได้ยินเรื่องสิ่งแวดล้อมบ้าง ดี ช่วยกระตุ้นคนเรื่อย ๆ
คนที่ 2	ส่วนมากได้ยินแต่ข่าว มีบ้างที่ ดี เจจะพูดว่า อย่าทำอย่างนั้น อย่างนี้
คนที่ 3	ได้ฟังบ้างช่วงเย็นไม่มากนัก ชวนให้ปลูกต้นไม้
คนที่ 4	มีเรื่องสิ่งแวดล้อมบ้าง แต่ไม่ค่อยมาก ความน่าเชื่อถือ 50-50 เพราะบางที่เค้าพูดมา เราก็ไม่ค่อยรู้
คนที่ 5	วิทย์ที่นี้ไม่ค่อยสนใจปัญหา แล้วก็แล้วกันไป
ผู้ประกอบการริม หาดบางแสน คนที่ 1	ชอบฟังข่าว สามารถรับได้ชัดเจน แต่ไม่ค่อยมีเรื่องสิ่งแวดล้อม ให้ความรู้ สร้างจิตสำนึกได้ดี
คนที่ 2	ไม่ค่อยมีเรื่องสิ่งแวดล้อม
คนที่ 3	เคยได้ความรู้เรื่องการแยกขยะ การให้วิทย์กระตุ้นจิตสำนึกจะไม่ได้ผล อยู่ที่จิตใจของคน
คนที่ 4	ฟังวิทย์เป็นประจำ ได้รับความรู้เรื่องการใช้น้ำ เนื้อหาน่าเชื่อถือ มีการบอกวิธีให้ทำ แต่ยังรู้สึกว่ามันน้อยไป
คนที่ 5	บอกอะไรหลาย ๆ อย่างที่เราไม่รู้ ทำหน้าที่ได้ดี แต่เนื้อหายังมีไม่มาก

จากคำสัมภาษณ์ข้างต้น สามารถสรุปความคิดเห็นของผู้ที่ได้รับผลกระทบเกี่ยวกับบทบาทปัจจุบันของวิทย์ท้องถิ่นได้เป็น 3 ประเด็น ดังนี้

1. บทบาทปัจจุบัน ผู้ได้รับผลกระทบเห็นว่า วิทย์ท้องถิ่นกำลังกระทำบทบาทดังต่อไปนี้
 - * แจ้งข่าวสาร อาทิ " ส่วนมากได้ยินแต่ข่าว "
 - * ให้ความรู้ อาทิ " เคยได้ความรู้เรื่องการแยกขยะ การใช้น้ำ " , " บอกอะไรหลายอย่างที่เราไม่รู้ "
 - ให้แนวทางในการปฏิบัติ โดย " ดี เจ จะพูดว่า อย่าทำอย่างนั้น อย่างนี้ "

2. สัมฤทธิ์ผลของการแสดงบทบาท กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบไม่ค่อยให้ความเห็นเกี่ยวกับ สัมฤทธิ์ผลของการแสดงบทบาทของวิทยุท้องถิ่นเท่าใดนัก มีเพียง 2 รายที่เห็นว่า " การให้ วิทยุกระตุนจิตสำนึกจะไม่ได้ผล "
3. ปริมาณเนื้อหา ส่วนหนึ่งของผู้ได้รับผลกระทบเห็นว่า ปริมาณเนื้อหาของวิทยุท้องถิ่น เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม จะมีปริมาณปานกลาง โดยจะ " ได้ยินเรื่องสิ่งแวดล้อมบ้าง " ในขณะที่ บางส่วนเห็นว่า วิทยุท้องถิ่นมีเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมไม่มาก โดยจะ " ได้ฟังช่วงเย็น ไม่มากนัก " และ " ยังรู้สึกว่ำน้อยไป "
4. คุณลักษณะที่เอื้อต่อการอนุรักษ์ ไม่มีการแสดงความคิดเห็นในประเด็นนี้

ตารางที่ 46 ตารางแสดงบทบาทที่เป็นจริงของวิทยุท้องถิ่นในความคิดของผู้ได้รับผลกระทบ
(จากแบบบันทึก)

กลุ่มตัวอย่างคนที่ บทบาทที่ใช้เป็นเกณฑ์	1	2	3	4	5	6	7	8	9	รวม
นำเสนอข่าวสาร	1	1	1	1					1	1
เฝ้าระวัง										
ให้ความรู้				2				1	2	3
สร้างจิตสำนึก	2					1				
ให้แนวทางปฏิบัติ		2	2		1			2	3	2
ให้ความร่วมมือ										
ให้สถานภาพ										
เสนอแนวคิด										
แกนนำในการปฏิบัติ										
ช่องทางการสื่อสารย้อนกลับสองทาง							1			

สรุป ผู้ได้รับผลกระทบมีความเห็นว่า ปัจจุบันวิทยุท้องถิ่นแสดงบทบาทในการนำเสนอข่าวสารมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การให้แนวทางในการปฏิบัติ และการให้ความรู้ตามลำดับ

ตารางที่ 47 ตารางสรุปคำสัมภาษณ์ของกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม และ วิธีการแก้ไขปัญหา

ผู้ให้สัมภาษณ์	ปัญหา	สาเหตุ	วิธีการแก้ไขปัญหา	ผู้แก้ไขปัญหา
ผู้ประกอบการ วิมหาดพทยา คนที่ 1	ขยะวิมชายหาด	เมืองกวาดไม่เรียบ	คนงานไม่มา เราก็เก็บกันเอง ไม่ต้องรอให้เขามาทำ เพราะ เราน่ากินอย่างนี้	เรา
คนที่ 2	น้ำเสีย , ขยะลงทะเล	คนทิ้งของลงทะเล	ต้องแก้ที่คน	ทุกคนที่มาเที่ยว
คนที่ 3	ขยะวิมชายหาด	ขยะลอยมากับทะเล	ห้ามไม่ให้ทิ้ง	เทศบาลเมือง
คนที่ 4	ขยะ , น้ำทะเลเสีย	รถเก็บขยะน้อย , กวาดกองไว้ให้ ก็ไม่เก็บ ขยะเข้ามาชายหาด เรา เก็บเองไม่ไหว	เราทำอะไรไม่ได้ ตัวเล็ก ต้อง ให้เมืองทำ , รอดูโครงการ ระบบบำบัด	เทศบาลเมือง
คนที่ 5	ขยะ	เก็บไม่ทัน เก็บไม่เรียบร้อย ถึงไม่ พอใส่	เจ้าของที่บริหารต้องเอาใจใส่ บางแสนมีการทำความสะอาด ถึง ทำไม่พื้ชยาไม่ทำบ้าง	เทศบาลเมือง
ผู้ประกอบการ วิมหาดบาง แสน คนที่ 1	ไม่มีปัญหา เทศบาลดู แลดีขึ้น	---	---	---
คนที่ 2	การเลี้ยงกุ้ง	ผู้เลี้ยงกุ้งบางราย ลักลอบปล่อย น้ำเค็มเข้ามาในระบบบำบัด ทำ ให้เครื่องเสีย	ออกกฎบังคับ ให้ทำบ่อน้ำทิ้ง แล้วเอารถมาดูดไป ถ้ามีไรกุ้ง ในระบบ เทศบาลจะปรับทุก ราย 10,000 บาท	เทศบาล , ผู้เลี้ยงกุ้ง
คนที่ 3	ไม่มี สภาพแวดล้อมที่นี่ ดีขึ้น	---	---	---
คนที่ 4	ขยะจากบ้านเรือน	คนไม่มีความรู้ ไม่เข้าใจความ สำคัญ	แก้ที่ความเข้าใจของคน เป็น การแก้ที่ต้นเหตุ , ใช้สื่อมาก กว่านี้	หน่วยงานที่รับผิดชอบ , สื่อมวลชน
คนที่ 5	มีเรื่องขยะบ้าง แต่ไม่ มาก	คนมาท่องเที่ยว , แม่ค้า	ขอความร่วมมือจากแม่ค้า คน มาเที่ยว	เทศบาล

จากคำสัมภาษณ์ข้างต้น สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ปัญหาสิ่งแวดล้อม ผู้ได้รับผลกระทบส่วนใหญ่เห็นว่า ปัญหาสำคัญ คือ ปัญหาเรื่องขยะ รองลงมาเป็นเรื่องน้ำทะเลเน่าเสีย และมีผู้ให้ข้อมูลส่วนหนึ่งเห็นว่า ปัจจุบันสภาพแวดล้อมดีขึ้นจนไม่คิดว่ามีปัญหา
2. สาเหตุ สามารถสรุปได้เป็น 3 ประเด็นคือ
 - 2.1 การบริหารจัดการโดยหน่วยงานของรัฐ เพราะ “ เมืองกวาดไม่เรียบ ” , “ รถเก็บขยะน้อย ” “ ถังไม่พอใส่ ”
 - 2.2 ความด้อยคุณภาพของคน อันเนื่องมาจาก “ คนไม่มีความรู้ ” , “ ไม่เข้าใจความสำคัญ ”
3. วิธีการแก้ไข ทำได้ 3 วิธี คือ
 - 3.1 ปรับปรุงการบริหารจัดการของหน่วยงานรัฐ โดย “ เจ้าหน้าที่ต้องเอาใจใส่ ”
 - 3.2 เพิ่มคุณภาพให้คน ใน 2 ระดับคือ
 - 3.2.1 ระดับความรู้ ความเข้าใจ ซึ่งจะต้อง “ แก้ที่ความเข้าใจของคน “ ด้วยการ “ ไขข้อให้มากกว่านี้ ”
 - 3.2.2 ระดับปฏิบัติ เช่น สร้างความร่วมมือ ด้วยการ “ ขอความร่วมมือจากแม่ค้า คนมาเที่ยว ” เพิ่มระเบียบวินัย ด้วยการ “ ออกกฎบังคับ ”
 - 3.3 แก่ด้วยตนเอง คือ “ คนงานไม่มา ก็เก็บ(ขยะ) กันเอง ”
4. ผู้แก้ปัญหา ผู้ได้รับผลกระทบส่วนใหญ่เห็นว่า ต้องเป็นหน่วยงานท้องถิ่น โดยมีคนให้ความร่วมมือ ผนวกกับสื่อมวลชน

ตารางที่ 48 ตารางสรุปคำให้สัมภาษณ์ผู้ได้รับผลกระทบเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังให้วิทยุท้องถิ่นกระทำ

ผู้ให้สัมภาษณ์	บทบาทที่เป็นความคาดหวัง
ผู้ประกอบการริมหาด พัทยาคนที่ 1	ให้ช่วยกันออกอากาศว่าจะทำอะไรให้ฝรั่งมาเที่ยวบ้านเราเยอะ ๆ , ไม่รู้จะไปร้องเรียนทำไม เราทำของเราได้
คนที่ 2	ช่วยสร้างจิตสำนึกได้ด้วยการออกอากาศกระตุ้นให้คนไม่ทิ้งขยะ , ให้ความรู้บอกคนว่าอย่าไปทิ้ง
คนที่ 3	วิทยุไม่มีบทบาทมาก คงได้แต่พูด ๆ ให้ช่วยกันคิด
คนที่ 4	ไม่ใช่หน้าที่ของวิทยุ ไปขอให้เค้าช่วย ก็เสียเวลาเค้า แต่ถ้าช่วยบอกทางเมืองบ้างก็ดี เค้าพูดมีคนฟัง
คนที่ 5	ให้ช่วยกันกระตุ้นให้เมืองแก้ปัญหาเรื่องน้ำเหม็น ฝรั่งไม่มานั่ง
ผู้ประกอบการริมหาด บางแสน คนที่ 1	ให้วิทยุช่วยกระตุ้นให้คนหันมาปลูกต้นไม้ ช่วยสร้างจิตสำนึก ทำสปอตแปลก ๆ ออกมา จะช่วยได้เยอะ การเป็นกระบอกเสียงหน่วยงานจะไม่ได้ฟัง สู้แจ้งโดยตรงไม่ได้ การแนะนำให้ปฏิบัติอาจไม่ค่อยได้ผล เพราะพฤติกรรมคนเปลี่ยนไม่ได้ ต้องใช้การบังคับ
คนที่ 2	ให้วิทยุเน้นเรื่องน้ำเสียจากบ่อกุง เน้นบ่อยๆ ว่าเป็นผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม ถ้าร้องเรียนผ่านวิทยุ คนรับผิดชอบอาจไม่ได้ฟัง เรื่องเล็กอาจกลายเป็นเรื่องใหญ่ , ถ้าวิทยุจะเป็นแกนนำในการเคลื่อนไหว ต้องมองภาพหลายด้าน บางทีมาเห็นช่วงขยะเยอะ เพราะเป็นช่วงเทศกาล แล้วจะไปหาว่าสกปรก
คนที่ 3	ให้เน้นเรื่องการรักษาความสะอาด ให้วิทยุช่วยกระตุ้นคน
คนที่ 4	อยากให้กระจายเสียงให้มาก ๆ เรื่องสิ่งแวดล้อม เรื่องขยะ บอกว่าทำอะไรถึงจะดี , ให้เป็นหัวหอกในการเคลื่อนไหว เพราะหน่วยงานของรัฐไม่มีงบ ทำได้เที่ยวเดียว แต่สถานีวิทยุมีเครื่องมือ ทำได้ต่อเนื่อง ช่วยกระตุ้นได้ตลอด , วิทยุช่วยรับเรื่องร้องเรียนได้ดี ช่วยให้รู้กันทั่ว เจ้าหน้าที่จะได้รับแก้ไข
คนที่ 5	อยากให้เป็นคนนำในการปฏิบัติ เพราะวิทยุกระจายไปทั่ว คนจะรู้กันเร็ว , การให้คำแนะนำว่าควรจะทำอย่างไร ก็มีประโยชน์ แต่ต้องทำให้เห็นด้วย ฟังอย่างเดียวไม่รู้ว่าจะควรทำอย่างไร

จากคำสัมภาษณ์ข้างต้น สามารถสรุปความคาดหวังของผู้ได้รับผลกระทบต่อการแสดงบทบาทของวิทยุท้องถิ่นได้ดังนี้

- สร้างจิตสำนึก ด้วยการ " ออกอากาศกระตุ้นให้คนไม่ทิ้งขยะ "
- ให้แนวทางในการปฏิบัติ ด้วยการ " บอกว่าทำอะไรถึงจะดี "
- เป็นแกนนำในการเคลื่อนไหว เพราะ " หน่วยงานของรัฐไม่มีบ ทำได้เดี่ยวเดียว "

ตารางที่ 49 ตารางแสดงบทบาทที่เป็นความคาดหวังของกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ (จากแบบบันทึก)

กลุ่มตัวอย่างคนที่	1	2	3	4	5	6	7	8	9	สรุปความ คาดหวังรวม ของกลุ่ม
บทบาทที่ใช้เป็นเกณฑ์										
นำเสนอข่าวสาร										
เฝ้าระวัง										
ให้ความรู้		2								
สร้างจิตสำนึก		1	1		1	1	1			1
ให้แนวทางปฏิบัติ	1							1		2
ให้ความร่วมมือ										
ให้สถานภาพ										
เสนอแนวคิดในการแก้ปัญหา										
แกนนำในการปฏิบัติ								2	1	3
ช่องทางการสื่อสารย้อนกลับสองทาง				1				3		

สรุป ผู้ได้รับผลกระทบจากปัญหาสิ่งแวดล้อม มีความคาดหวังที่จะให้วิทยุท้องถิ่นแสดงบทบาทในการสร้างจิตสำนึกมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การให้แนวทางการปฏิบัติ และ การเป็นแกนนำในการเคลื่อนไหว

สรุปความคิดเห็นของกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ

1. *บทบาทปัจจุบันของวิทยุท้องถิ่นด้านการอนุรักษ์ ฯ* : บทบาทที่กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ เห็นว่าวิทยุท้องถิ่นกระทำมากที่สุด ได้แก่ บทบาทในการนำเสนอข่าวสาร ส่วนบทบาทรองลงมาได้แก่ การให้แนวทางปฏิบัติ และ การให้ความรู้ อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า วิทยุท้องถิ่นยังมีบทบาทไม่มาก ซึ่งอาจเกิดจากปัจจัย 2 ประการได้แก่ กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ ไม่คิดว่าการแสดงบทบาทด้านสิ่งแวดล้อม เป็นหน้าที่ของสถานีวิทยุ หรือ ทำแล้วอาจเกิดผลกระทบ เพราะ

“ ไม่ใช่หน้าที่ของวิทยุ ไปขอให้เค้าช่วย ก็เสียเงิน เสียเวลาเค้า ” หรือ

“ ไปบอก (ร้องเรียน) สื่อก็ยาก พอออกข่าวก็จะเสียชื่อ ใครจะมาเที่ยว เราเองก็จะเสียไปด้วย ”

ส่วนปัจจัยอีกประการหนึ่ง คือ การที่กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ มีโอกาสรับฟังวิทยุเฉพาะช่วงเช้า หรือ เย็น ส่วนช่วงกลางวัน แทบไม่มีโอกาสได้ฟัง เนื่องจากต้องอยู่ที่ชายหาดตลอดเวลา จึงไม่ได้รับรู้การแสดงบทบาทของวิทยุท้องถิ่นมากนัก นอกจากนี้ ผู้ได้รับผลกระทบไม่ค่อยให้ทัศนะเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลของการแสดงบทบาท

2. *ปัญหาสิ่งแวดล้อม* : ความคิดเห็นในเรื่องนี้มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ระหว่างผู้ประกอบการริมชายหาดพัทยา และ บางแสน โดยปัญหาของพัทยา จะเป็นเรื่องของขยะ และ น้ำเสีย ซึ่งสาเหตุประการสำคัญในความคิดเห็นของกลุ่ม ฯ คือ การขาดประสิทธิภาพของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ดังที่ อุปถัมภ์ นุชผ่อง ผู้ประกอบการริมชายหาดพัทยา ให้สัมภาษณ์ว่า

“ เมืองกวาดไม่เรียบร้อย เก็บไม่เรียบร้อย เพราะให้เอกชนมาทำ ถึงเวลาก็เก็บเงิน เปลี่ยนหน้ากันมาเก็บ ”

ซึ่งการแก้ปัญหานั้น บางคนก็แก้ปัญหาด้วยการลงมือทำเอง เนื่องจากไม่สามารถร่อนหน่วยงานได้ เพราะอาชีพต้องอาศัยความสะอาดของชายหาด แต่ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบควรจะเข้ามาดูแล

ในขณะที่ผู้ประกอบการริมชายหาดบางแสน มีความเห็นว่า สภาพแวดล้อมของบางแสนปัจจุบันอยู่ในเกณฑ์ดี แทบไม่มีปัญหาใด ๆ กลุ่ม ฯ ค่อนข้างมีความพอใจกับการทำงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ดังที่ อรสา พุทธิฤดีสุข ให้สัมภาษณ์ว่า

“ ไม่มีปัญหาสิ่งแวดล้อม ดิทมด เทศบาลดูแลดีขึ้น เดียวนี้คน (นักท่องเที่ยง) เยอะ ” ซึ่งแม้แต่ผู้ประกอบการริมหาดพัทยา ยังต้องการให้พัทยายเป็นแบบบางแสนบ้าง

3. บทบาทที่เป็นความคาดหวังต่อการแสดงบทบาทด้านการอนุรักษ์ ฯ : กลุ่ม ฯ เห็นว่าวิทยุท้องถิ่นควรมีบทบาทมากกว่านี้ในการสร้างจิตสำนึกให้กับคน เพราะเชื่อว่าการกระตุ้นอยู่เรื่อย ๆ จะสามารถช่วยให้คนเปลี่ยนพฤติกรรมได้ โดยมุ่งหวังให้วิทยุช่วยกระตุ้นในเรื่องการทิ้งขยะให้เป็นที่ การปลูกต้นไม้ และการป้องกันน้ำเสีย ส่วนความคาดหวังรองลงมาได้แก่ การให้แนวทางในการปฏิบัติ เพราะวิทยุมีเครื่องมือในการกระจายเสียง คนจะฟังมาก ส่วนความคาดหวังอีกลำดับหนึ่งได้แก่ การเป็นแกนนำในการปฏิบัติ โดยกลุ่ม ฯ มีความต้องการให้วิทยุท้องถิ่นช่วยเป็น “ ผู้นำ ” เพราะ

“ เมื่อฟังวิทยุแล้ว ก็อยากจะทำอย่างที่วิทยุบอก แต่ไม่รู้ว่าจะเริ่มได้อย่างไร ” (อุบลัมภ์ , สัมภาษณ์)

การวิเคราะห์บทบาทของวิทยุท้องถิ่นจากผู้ให้ข้อมูลหลัก

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 5 กลุ่ม เกี่ยวกับบทบาทของวิทยุท้องถิ่น สามารถนำมาสรุปได้ดังนี้

1. บทบาทปัจจุบัน ผู้ให้ข้อมูลหลักแต่ละกลุ่ม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันมากนัก ดังจะเห็นได้จากตารางสรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจุบันของผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 50 ตารางแสดงบทบาทปัจจุบันของวิทยุท้องถิ่นในทัศนะของผู้รับสารทุกกลุ่ม

บทบาทที่ใช้เป็นเกณฑ์	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3	กลุ่มที่ 4	กลุ่มที่ 5	สรุป
นำเสนอข่าวสาร	1	1	1	1	1	1
เฝ้าระวัง						
ให้ความรู้	3		3	3	3	3
สร้างจิตสำนึก	3	2	2	2		2
ให้แนวทางปฏิบัติ					2	
ให้ความร่วมมือ	2	3				
ให้สถานภาพ						
เสนอแนวคิด						
แกนนำในการปฏิบัติ						
ช่องทางการสื่อสารย้อนกลับสองทาง						

จากตารางข้างต้น จะเห็นได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลหลักทุกกลุ่มมีความเห็นว่า บทบาทที่วิทยุท้องถิ่นกระทำมากที่สุดในปัจจุบัน คือ การนำเสนอข่าวสาร และ ค่อนข้างนิยมชมชอบกับการแสดงบทบาทดังกล่าว ดังเช่นที่ผู้ให้ข้อมูลหลักหลายคนได้ให้สัมภาษณ์ อาทิ

“ มีสาระ , มีข่าวให้ฟังเยอะ “

“ มีการนำเสนอข่าวสารดี เนื้อหาหลากหลาย “

ส่วนบทบาทในลำดับรองลงมา ได้แก่ บทบาทในการสร้างจิตสำนึก ซึ่งกลุ่มเห็นว่า วิทยุท้องถิ่นมีความเหมาะสมในการแสดงบทบาทนี้ ทั้งนี้เนื่องมาจาก วิทยุท้องถิ่น เป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงได้บ่อย ๆ “ และ “ กระจายไปในท้องถิ่นได้ดี มีอิทธิพลมาก “

บทบาทลำดับที่สามที่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ เห็นว่า วิทยุกำลังกระทำอยู่ ได้แก่ บทบาทในการให้ความรู้ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลหลักบางคนเห็นว่า เป็นบทบาทที่มีความสำคัญ เพราะมีส่วนในการพัฒนาคุณภาพของคนในสังคม ดังเช่นที่ ไพรัช สุทธิธำรงสวัสดิ์ นายกเมืองพัทยา กล่าวว่

“ ปัจจุบันโลกไร้พรมแดน ต้องลงทุนจึงจะได้ความรู้ นักจัดรายการต้องรวบรวมความรู้มาบอกให้สาธารณชนได้รับรู้ ถ้าสื่อไม่ดี คุณภาพของคนก็จะไม่ดี “

สำหรับบทบาทในการให้ความสนับสนุนร่วมมือ จะมีเพียงกลุ่มตัวแทนรัฐ และ กลุ่มผู้รณรงค์เท่านั้นที่สามารถรับรู้ ส่วนกลุ่มผู้สร้างปัญหาหลัก ผู้สร้างปัญหารอง และ ผู้ได้รับผลกระทบไม่รับรู้การแสดงบทบาทระดับนี้ ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ปรากฏการณ์นี้อาจจะเนื่องมาจากกลุ่มตัวแทนรัฐ และ กลุ่มผู้รณรงค์ มีความสามารถในการเข้าถึงสื่อในฐานะผู้ใช้สื่อ เพราะเป็นเจ้าของหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ และ กิ่งรัฐ จึงเป็นการง่ายที่จะขอความร่วมมือจากสถานีวิทยุท้องถิ่น ดังนั้น บทบาทในการให้ความร่วมมือ จึงเป็นบทบาทที่ผู้ให้ข้อมูลหลัก 2 กลุ่มนี้ ยอมรับและ จดจำได้

จากข้อมูลข้างต้น สามารถสรุปบทบาทปัจจุบันของวิทยุท้องถิ่นในความคิดเห็นของผู้รับสารได้เป็น 2 มิติ คือ เปรียบเทียบความคิดเห็นของทุกกลุ่มในภาพรวม และ เปรียบเทียบความคิดเห็นของทุกกลุ่ม กับ บทบาทปัจจุบันที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหา

1. ภาพรวม จะเห็นว่า ความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับบทบาทปัจจุบัน สามารถแบ่งได้เป็น 2 ระดับ คือ

1.1 การทำหน้าที่ระดับพื้นฐาน ได้แก่ การแจ้งข่าวสาร , การสร้างจิตสำนึก และ การให้ความรู้ ผู้ให้ข้อมูลทุกกลุ่มต่างเห็นพ้องต้องกันว่า วิทยุท้องถิ่นกำลังแสดงบทบาทดังกล่าว

1.2 การทำหน้าที่ระดับที่สูงขึ้น อาทิ การให้ความร่วมมือ จะมีเพียงกลุ่มตัวแทนรัฐ และ กลุ่มผู้รณรงค์เท่านั้นที่สามารถรับรู้ ส่วนกลุ่มผู้สร้างปัญหาหลัก ผู้สร้างปัญหารอง และ ผู้ได้รับผลกระทบไม่รับรู้การแสดงบทบาทระดับนี้ ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ปรากฏการณ์นี้ว่าอาจจะเนื่องมาจากกลุ่มตัวแทนรัฐ และ กลุ่มผู้รณรงค์ มีความสามารถในการเข้าถึงสื่อในฐานะผู้ใช้สื่อ เพราะ เป็นเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐ และ กิ่งรัฐ จึงเป็นการง่ายที่จะขอความร่วมมือจากสถานวิทยุท้องถิ่น ดังนั้น บทบาทในการให้ความร่วมมือ จึงเป็นบทบาทที่ผู้ให้ข้อมูลหลัก 2 กลุ่มนี้ ยอมรับ และ จดจำได้

นอกจากนี้ ผู้รับสารยังมีทัศนคติเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลของการแสดงบทบาทของวิทยุท้องถิ่น ด้วย โดยเห็นว่า วิทยุท้องถิ่นแสดงบทบาทด้านการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม ฯ ได้ดีพอสมควร แต่ ยังแสดงบทบาทไม่เต็มที่ ศักยภาพที่วิทยุท้องถิ่นมียังใช้เพื่อความบันเทิงมากกว่า

2. บทบาทปัจจุบันของวิทยุท้องถิ่นในทัศนะของผู้รับสาร เปรียบเทียบกับ บทบาทปัจจุบัน จากการวิเคราะห์เนื้อหารายการวิทยุ เมื่อนำความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลหลักแต่ละกลุ่มเกี่ยวกับบทบาทปัจจุบันของวิทยุท้องถิ่น มาเปรียบเทียบกับ บทบาทที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหา สามารถแสดงผลได้ดังนี้

ตารางที่ 51 ตารางเปรียบเทียบบทบาทปัจจุบันของวิทยุท้องถิ่นในทัศนะของผู้รับสาร กับ
บทบาทปัจจุบันจากการวิเคราะห์เนื้อหารายการวิทยุ

บทบาทที่ใช้เป็นเกณฑ์	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3	กลุ่มที่ 4	กลุ่มที่ 5	สรุป	บทบาทจาก การวิเคราะห์ เนื้อหา
นำเสนอข่าวสาร	1	1	1	1	1	1	1
เฝ้าระวัง							
ให้ความรู้	3		3	3	3	3	3
สร้างจิตสำนึก	3	2	2	2		2	2
ให้แนวทางปฏิบัติ					2		3
ให้ความร่วมมือ	2	3					3
ให้สถานภาพ							
เสนอแนวคิด							
แกนนำในการปฏิบัติ							
เวทีให้ประชาชนแสดง ความคิดเห็นย้อนกลับ							

จากตารางข้างต้น พบว่า การรับรู้ของผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับบทบาทปัจจุบันของวิทยุท้องถิ่น
หลัก จะรับรู้ จะสอดคล้องใกล้เคียงกับบทบาทที่วิทยุกระทำจริงที่พบจากการวิเคราะห์เนื้อหา
นอกจากนี้ ยังพบข้อมูลที่น่าสนใจว่า มีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 2 กลุ่มที่รับรู้บทบาทของวิทยุท้องถิ่น
ได้ตรงกัน และ ยังตรงกับบทบาทปัจจุบันอยู่ของวิทยุท้องถิ่นด้วย ซึ่งก็คือ กลุ่มผู้สร้างปัญหา
หลัก และกลุ่มผู้สร้างปัญหารอง ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มนี้ ส่วนใหญ่
เป็นกลุ่มวัยรุ่น และ กลุ่มคนทำงานซึ่งรับฟังวิทยุค่อนข้างมาก มีความใกล้ชิดกับสื่อวิทยุท้องถิ่น
มาก จึงรับรู้การแสดงบทบาทของวิทยุท้องถิ่นได้ตรงกับบทบาทที่วิทยุท้องถิ่นกำลังกระทำอยู่
จริง

2. ปัญหาสิ่งแวดล้อม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักโดยใช้ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นเกณฑ์ โดยจะได้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 5 กลุ่ม ได้แก่ ตัวแทนรัฐ ซึ่งก็คือผู้มีหน้าที่ในการแก้ปัญหาโดยตรง กลุ่มผู้รณรงค์ ซึ่งได้แก่ผู้มีหน้าที่ในการแก้ปัญหาทางอ้อม กลุ่มผู้สร้างปัญหาหลัก กลุ่มผู้สร้างปัญหารอง และ กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า น่าจะเป็นคุณประโยชน์หากได้รับรู้ถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมที่แต่ละกลุ่มเห็นว่าเป็นปัญหาสำคัญ รวมถึงสาเหตุ และวิธีการแก้ไขปัญหา ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 52 ตารางสรุปปัญหาสิ่งแวดล้อม สาเหตุ วิธีการแก้ไขปัญหาในทัศนะของผู้รับสารทุกกลุ่ม

กลุ่มที่	ปัญหา	สาเหตุ	วิธีการแก้ไข
1	ขยะ และ น้ำเสียจากชุมชน	การบริหารจัดการโดยภาครัฐ , ความด้อยคุณภาพของคน	ปรับปรุงการบริหารจัดการ , เพิ่มคุณภาพให้คน
2	ขยะ และ น้ำเสีย	การบริหารจัดการโดยภาครัฐ , ความด้อยคุณภาพของคน , ชุมชนขยายตัว	ปรับปรุงการบริหารจัดการ , เพิ่มคุณภาพให้คน
3	ขยะ และ น้ำเสีย	การบริหารจัดการโดยภาครัฐ , ความด้อยคุณภาพของคน	ปรับปรุงการบริหารจัดการ , ให้ความรู้ , สร้างวินัยให้คน
4	ขยะ, ป่าชายเลน , มลภาวะทางอากาศ	การบริหารจัดการโดยภาครัฐ , ความด้อยคุณภาพของคน , ทัศนคติต่อทรัพยากรธรรมชาติ	ปรับปรุงการบริหารจัดการ , เพิ่มคุณภาพให้คน , เปลี่ยนทัศนคติ
5	ขยะ, น้ำเสีย (เมืองพัทยา) ไม่มีปัญหาสำหรับบางแสน	การบริหารจัดการโดยภาครัฐ , ความด้อยคุณภาพของคน	ปรับปรุงการบริหารจัดการ , เพิ่มคุณภาพให้คน

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ปัญหาสำคัญในความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลหลักทั้ง 5 กลุ่มได้แก่ ปัญหาขยะและน้ำเสีย ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลทางวิชาการจากรายงานฉบับสมบูรณ์

ตามโครงการเสริมสร้างประสิทธิภาพการดำเนินงานจัดการสิ่งแวดล้อม ระดับจังหวัดของจังหวัดชลบุรี (2541) นอกจากนี้ปัญหาในความคิดเห็นของแต่ละกลุ่มจะสัมพันธ์กับปัญหาของแต่ละพื้นที่ตามสภาพความเป็นจริง ซึ่งจะเห็นได้ชัดจากความคิดเห็นของกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ ซึ่งถึงแม้จะมีการประกอบอาชีพลักษณะเดียวกัน แต่เนื่องจากสภาพแวดล้อมของชายหาดบางแสนในปัจจุบัน ได้รับการปรับปรุงขึ้นมาก ทำให้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นปัญหาอีกต่อไป

จากข้อมูลข้างต้น เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบประเด็นเนื้อหาสิ่งแวดล้อมที่วิฑูรย์ท้องถิ่นนำเสนอ จะพบว่า ประเด็นที่วิฑูรย์ท้องถิ่นนำเสนอ ซึ่งได้แก่ ป่าไม้ การอนุรักษ์ทั่วไป และขณะนั้น ไม่สอดคล้องกับระดับความรุนแรงของปัญหาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ในขณะที่ผู้รับสารกลับรับรู้ปัญหาได้ชัดเจน ถูกต้องกว่า ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ สามารถแสดงได้ถึงระดับความต้องการเนื้อหาของผู้รับสาร กล่าวคือ ผู้รับสารทราบดีอยู่แล้วว่า อะไรเป็นปัญหา ดังนั้น หากสื่อมวลชนต้องการนำเสนอเนื้อหาที่สอดคล้องกับความต้องการ ควรจะเป็นการนำเสนอด้านการแก้ปัญหา หรือ การลงมือปฏิบัติมากกว่า

สำหรับสาเหตุของปัญหาสามารถสรุปได้เป็น 2 สาเหตุใหญ่ คือ ประสิทธิภาพการให้บริการจากหน่วยงานของรัฐ และ ความด้อยคุณภาพของคน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้งกลุ่มที่มีหน้าที่ในการแก้ปัญหา และ กลุ่มผู้สร้างปัญหา ต่างยอมรับในการร่วมสร้างปัญหา และ ข้อบกพร่องในบทบาทผู้แก้ไขปัญหา หน่วยงานของรัฐเองก็ตระหนักว่าประสิทธิภาพในการทำงานของตนยังมีข้อจำกัด และ จำเป็นต้องปรับปรุง ในขณะที่กลุ่มผู้สร้างปัญหาเองก็เห็นว่าตนเองมีส่วนสำคัญในการก่อให้เกิดปัญหา และ พยายามที่จะลดพฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านั้นลง ซึ่งทำให้ความคิดเห็นต่อการแก้ปัญหาของทุกกลุ่มสอดคล้องกัน กล่าวคือ ต้องมีการแก้ไขในหน่วยงานของรัฐด้วยการปรับปรุงนโยบาย ให้ความสำคัญกับการดูแลสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมากยิ่งขึ้น จัดสรรงบประมาณให้มากขึ้น ในขณะเดียวกันต้องแก้ที่พฤติกรรมของคนในท้องถิ่นด้วย ซึ่งการแก้ปัญหาในจุดนี้ วิฑูรย์ท้องถิ่นสามารถเข้ามามีบทบาทได้ ด้วยการทำหน้าที่เฝ้าระวัง ช่วยสอดส่องดูว่า พื้นที่ใด บริเวณใดที่เกิด หรือ อาจเกิดปัญหา และ แจ้งผ่านทางรายการวิทยุให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบ ในลักษณะเดียวกันกับรายการโทรทัศน์ เช่น รายการทุกข์ชาวบ้าน ทางสถานีโทรทัศน์ไอทีวี นอกจากนี้ ยังสามารถแสดงบทบาทเป็นศูนย์กลางใน

การรับแจ้งเรื่องราวร้องทุกข์ / ความคิดเห็น / ข้อเสนอแนะ จากประชาชน เพื่อนำไปเสนอหน่วยงาน ซึ่งก็คือ การแสดงบทบาทการเป็นเวทีให้ประชาชนนั่นเอง

ข้อมูลเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า คนในท้องถิ่นเองมีความตระหนักดีถึงปัญหาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น รู้ว่าปัญหาคืออะไร เข้าใจว่าทุกคนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม ดังนั้นการแก้ปัญหา นอกจากจะต้องกระทำโดยหน่วยงานของรัฐแล้ว จะต้องเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองด้วย ซึ่งทัศนคติที่น่าจะเอื้อต่อการที่หน่วยงานที่รับผิดชอบจะเริ่ม " ลงมือ " ปฏิบัติอย่างจริงจัง เพื่อสร้างพฤติกรรมใหม่ให้แก่คนในท้องถิ่นในการดูแลสิ่งแวดล้อม ซึ่งจากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า วิทยุท้องถิ่นกำลังกระทำหน้าที่พื้นฐานของสื่อมวลชนเพื่อการอนุรักษ์ ฯ และยังมีศักยภาพที่จะกระทำหน้าที่ที่ซับซ้อนมากกว่าที่เป็นอยู่ เพื่อให้ส่งผลที่เป็นรูปธรรมต่อการอนุรักษ์ ฯ หน่วยงานของรัฐควรวางแผนร่วมกับวิทยุท้องถิ่น เพื่อดึงศักยภาพที่มีอยู่ของสื่อมวลชนท้องถิ่นมาใช้ให้เต็มกำลัง ในขณะที่เดียวกัน วิทยุท้องถิ่นเอง จะต้องตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองในการเป็นสื่อมวลชนเพื่อท้องถิ่น ให้ความร่วมมือในการแสดงบทบาทที่สูงขึ้นให้มากกว่านี้ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ท้องถิ่นให้มากกว่าที่เป็นอยู่

3. บทบาทที่คาดหวังต่อการแสดงบทบาทเพื่อการอนุรักษ์ ฯ ของวิทยุท้องถิ่น

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยประสงค์จะศึกษาบทบาทปัจจุบันของวิทยุท้องถิ่น จากเนื้อหารายการที่นำเสนอ และ บทบาทที่เป็นความคาดหวังตามความคิดเห็นของคนกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม และนำบทบาททั้งสองมาเปรียบเทียบกัน เพื่อพิจารณาว่าวิทยุท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของคนกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมได้ดีเพียงใด ซึ่งสามารถสรุปได้เป็น 2 มิติ คือ ในภาพรวม และ รายกลุ่ม ดังนี้

1. ภาพรวมของความคาดหวังของกลุ่มผู้รับสาร

เพื่อให้เห็นภาพรวมของบทบาทที่คาดหวังของกลุ่มต่างๆ ในสังคม ผู้วิจัยจึงได้นำความคาดหวังของทุกกลุ่มมาเปรียบเทียบกัน ซึ่งสามารถแสดงได้ดังนี้

ตารางที่ 53 ตารางเปรียบเทียบบทบาทที่เป็นความคาดหวังของผู้รับสารต่อการแสดงบทบาทด้านการอนุรักษ์ ฯ ของวิทยุท้องถิ่น

กลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่	กลุ่ม 1 ตัวแทนรัฐ	กลุ่ม 2 ผู้ใช้สื่อ	กลุ่ม 3 ผู้สร้าง ปัญหาหลัก	กลุ่ม 4 ผู้สร้าง ปัญหารอง	กลุ่ม 5 ผู้ได้รับผล กระทบ	สรุป
บทบาทที่ใช้เป็นเกณฑ์						
นำเสนอข่าวสาร			3			
เฝ้าระวัง	3					
การให้ความรู้		2	2	2		2
สร้างจิตสำนึก	1	1	1	1	1	1
ให้แนวทางการปฏิบัติ					2	
ให้ความร่วมมือ	2					
ให้สถานภาพ						
เสนอแนวคิด						
แกนนำในการปฏิบัติ	3			3	3	3
เวทีให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น ย้อนกลับ	3	3				

เมื่อนำความคาดหวังของทุกกลุ่มมาเปรียบเทียบกัน ทำให้เห็นภาพได้ชัดเจนว่า ทุกฝ่ายในสังคมต่างเห็นพ้องกันให้สื่อกระทำหน้าที่ในการสร้างจิตสำนึกให้มากกว่าที่เป็นอยู่ ทั้งนี้เพราะเห็นว่า วิทยุกระจายเสียงเป็นสื่อที่มีผู้รับฟังมาก หากมีการกระตุ้นเตือนกันบ่อย ๆ ไม่ว่าจะด้วยการให้ข้อมูลข่าวสาร , การสนับสนุนยกย่อง , การจัดรายการเพื่อสิ่งแวดล้อม หรือ การแทรกในรายการประจำบ่อย ๆ ก็จะสามารถสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในสังคมได้ ซึ่งสอดคล้องกับ กาญจนา แก้วเทพ (2528) ที่กล่าวถึงปัจจัยพื้นฐานการเกิดจิตสำนึกว่า ปัจจัยประการหนึ่งจะเกิดจากการได้รับข้อมูลข่าวสาร โดยข้อมูลที่ได้รับจะก่อตัวการสำนึกในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ สังคมของการดำรงชีวิตประจำวัน เช่น การประกอบอาชีพของผู้ประกอบการร้านค้าริมชายหาด มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับความสะอาดของชายฝั่งทะเล ดังนั้น การเสริมสร้างจิตสำนึกในเรื่องการทิ้งขยะให้เป็นที่ จึงเป็นจิตสำนึกที่คนกลุ่มนี้จะตระหนักก่อนคนกลุ่มอื่น

จากข้อมูลข้างต้น สามารถนำมาสรุปความคาดหวังของผู้รับสารที่มีต่อบทบาทของวิทยุท้องถิ่น ได้เป็น 2 ระดับ คือ

1. การทำหน้าที่ระดับพื้นฐาน ได้แก่ การให้ความรู้ , การสร้างจิตสำนึก ทุกกลุ่มต่างมีความคาดหวังให้สื่อกระทำมากขึ้นจากที่ปัจจุบันกำลังกระทำอยู่แล้ว สำหรับกลุ่มผู้สร้างปัญหาหลักที่มีความคาดหวังทั้งหมดอยู่ในบทบาทขั้นพื้นฐานนั้น อาจเป็นเพราะไม่ได้เป็นผู้รับผลกระทบจากปัญหา อีกทั้งไม่ต้องรับผิดชอบในการแก้ปัญหาเหมือนกลุ่มตัวแทนรัฐ หรือ กลุ่มรณรงค์ และไม่ต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีปัญหาเหมือนกลุ่มผู้สร้างปัญหารอง จึงมีความคาดหวังไม่มากนัก

2. การทำหน้าที่ในระดับสูงขึ้นไป ได้แก่ การเฝ้าระวัง การให้ความร่วมมือ การให้สถานภาพ การเป็นแกนนำในการปฏิบัติ และการเป็นเวทีให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นย้อนกลับนั้น เป็นความคาดหวังของเกือบทุกกลุ่ม ยกเว้นกลุ่มผู้สร้างปัญหาหลัก

2. ความคาดหวังของแต่ละกลุ่ม

ความคาดหวังของแต่ละฝ่าย จะไม่แตกต่างกันมากนัก โดยเกือบทั้งหมด จะมีความคาดหวังให้สื่อแสดงบทบาทหน้าที่ตามเกณฑ์การวิเคราะห์การแสดงผลแบบ K A P จะแตกต่างกันเพียงลำดับเท่านั้น อาทิ กลุ่มผู้รณรงค์มีทัศนคติว่า นอกเหนือจากการสร้างจิตสำนึกแล้ว สื่อควรทำหน้าที่ในการให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อให้คนได้มีความรู้ ก้าวทันโลกแห่งข้อมูลข่าวสาร ในขณะที่กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ ซึ่งส่วนใหญ่ มีการศึกษาไม่สูงนัก กลับมองเห็นว่า การให้ความรู้ไม่ใช่องค์ประกอบสำคัญในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพราะคนส่วนใหญ่ก็รู้กันอยู่แล้วว่า อะไรเป็นสาเหตุของปัญหา , อะไรเป็นอันตราย (ซึ่งสอดคล้องกับผลจากการวิจัยที่ทุกกลุ่มระบุปัญหา และ สาเหตุได้ตรงกับรายงานทางวิชาการ) แต่บางที่รู้แล้วก็ไม่เข้าใจว่า จะทำอย่างไรถึงจะช่วยแก้ปัญหาได้ จึงอยากให้สื่อบอกถึงวิธีการปฏิบัติดีกว่า เพราะสามารถนำไปใช้ได้เลย

ในความคิดเห็นของผู้วิจัย หากสังคมอยู่ในภาวะปกติ การให้ความรู้ เพื่อนำไปสู่การสร้างจิตสำนึก และ ต่อเนื่องไปสู่การปฏิบัติ นั้น น่าจะมีประสิทธิผลดี เพราะการกระทำใด ๆ จะมีรากฐานบนความรู้ ความเป็นเหตุเป็นผล ซึ่งสมาชิกในสังคมสามารถนำฐานความรู้ที่มีอยู่มาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับความต้องการ และ ความจำเป็นของสังคมได้ แต่ในสภาวะที่สังคมเกิดวิกฤติ เกิดปัญหาในสังคมที่ต้องการการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ดังเช่นปัญหาสิ่งแวดล้อมในจังหวัดชลบุรีนั้น การเริ่มลงมือปฏิบัติอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม เพื่อกระตุ้นให้เกิดจิตสำนึก น่าจะเป็นวิธีที่เหมาะสมกว่า

ในบทบาทของการเป็นแกนนำในการเคลื่อนไหวนั้น มี 3 ฝ่ายที่ต้องการให้สื่อกระทำ ได้แก่ กลุ่มตัวแทนรัฐ กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ และกลุ่มผู้สร้างปัญหาหอรอง ซึ่งมีเหตุผลคล้ายคลึงกัน คือ วิทยุมีคนฟังมาก ถ้าเป็นแกนนำก็จะได้รับความร่วมมือ อีกทั้งมีเครื่องมือในการกระจายเสียง ชักชวนคนมาร่วมได้มาก แต่ กลุ่มตัวแทนรัฐ ซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้แก้ปัญหาโดยตรงเอง ก็ต้องการให้สื่อมวลชนเป็นแกนนำในการปฏิบัติด้วยเช่น โดยให้ความเห็นว่า

“ หน่วยงานของรัฐมีงบประมาณจำกัด ทำได้ไม่ต่อเนื่อง แต่สื่อมีศักยภาพมากกว่า “ (ไพรัช สุทธิธำรงสวัสดิ์ , นายกเมืองพัทยา , สัมภาษณ์)

ความคาดหวังอีกประการหนึ่งของกลุ่มตัวแทนรัฐที่แตกต่างจากกลุ่มอื่น ๆ คือ ความคาดหวังที่จะให้สื่อช่วยทำหน้าที่ในการเฝ้าระวัง คอยสอดส่องปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน แล้วนำมารายงานให้ทราบกัน ทั้งนี้เพราะหน่วยงานของรัฐมีกำลังเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ดังคำสัมภาษณ์ของนายบุญเลิศ น้อมศิลป์ นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลแหลมฉบัง

“ การช่วยสอดส่องปัญหานั้น สื่อทำดีแล้ว เพราะกำลังเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่เพียงพอ แต่เมื่อออกอากาศไปแล้ว ให้ทำหน้าที่แจ้งหน่วยงานนั้น ๆ ด้วย ”

ความคาดหวังอีกประการหนึ่งคือ การเป็นกระบอกเสียงของประชาชน เป็นตัวแทนในการรับเรื่องร้องเรียน , รับความคิดเห็นจากประชาชน แล้วนำมาแจ้งหน่วยงานราชการอีกต่อหนึ่ง ซึ่งเป็นความคาดหวังของกลุ่มตัวแทนรัฐ และ กลุ่มมรดงศ์ ทั้งนี้เพราะเห็นว่า เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานยังมีข้อจำกัด ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เต็มที่ และประชาชนบางกลุ่มยังคงกลัวที่จะร้องเรียนกับข้าราชการโดยตรง (ไพรัช สุทธิธำรงสวัสดิ์ , นายกเมืองพัทยา , สัมภาษณ์)

จากข้อมูลทั้งหมดสรุปได้ว่า กลุ่มที่มีความคาดหวังต่อสื่อมากที่สุด คือ กลุ่มตัวแทนรัฐ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เป็นกลุ่มที่จะต้องรับผิดชอบโดยตรงต่อการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม จึงคาดหวังให้สื่อมวลชนช่วยทำหน้าที่โดยเฉพาะในบทบาทเชิงรุกให้มากขึ้น

การที่ผู้รับสารแต่ละกลุ่มมีความคาดหวังไม่แตกต่างกันมากนัก อาจเนื่องมาจาก

1. ภาพลักษณ์ของสื่อ เนื่องจากสื่อวิทยุถูกรับรู้จากสังคมว่าเป็นสื่อเพื่อความบันเทิงแต่อย่างเดียว ถึงแม้จะมีการพยายามปรับปรุงเพื่อเพิ่มสาระให้มากขึ้น แต่ยังคงเป็นเรื่องยากที่จะลบภาพเดิมออกจากความรู้สึกของคน ดังเช่น พงษ์ศักดิ์ พยัฆวิเชียร (2541) มีความเห็นว่า

“ สื่อนหนังสือพิมพ์ยังทำหน้าที่ปลุกฝังพัฒนา ความคิดแก่คนได้มากกว่าสื่ออื่น วิทยู ที่ที่บ้านเรายังให้ไม่ได้ เห็นคลื่น 102.5 เม็กกะเฮิร์ต พยายามทำเหมือนหนังสือพิมพ์ มีความลึกซึ่ง แสดงความคิดเห็นได้ แล้วอยู่ได้ใหม่ สุดท้ายถูกปิด ”

เมื่อผู้รับสารส่วนใหญ่ เห็นว่าวิทยูเป็นสื่อเพื่อความบันเทิง จึงไม่ได้คาดหวังให้สื่อกระทำหน้าที่ในเชิง “ สาร ” ดังเช่น บุชบา สุวรรณรัตน์ (สัมภาษณ์ 22 สิงหาคม 2541) ผู้ได้รับผลกระทบ ให้ความเห็นว่

“ ไม่ใช่หน้าที่ของวิทยู ไปขอให้เค้าช่วย ก็เสียเวลาเค้า ”

ในขณะที่กลุ่มผู้รับสารอื่น ๆ ยังคงติดในภาพลักษณ์เดิม ๆ ของสื่อ และมองเห็นว่าวิทยูท้องถิ่นยังแสดงสัมฤทธิ์ผลได้ไม่มากนัก จะมีแต่กลุ่มตัวแทนรัฐที่เห็นว่า วิทยูท้องถิ่นแสดงบทบาทได้ดีพอสมควร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ตัวแทนรัฐสามารถมองเห็นศักยภาพของสื่อวิทยูในการทำหน้าที่เพื่อการอนุรักษ์ฯ จะเห็นได้จากคำสัมภาษณ์ที่แสดงความคิดเห็นว่า วิทยูมีคุณลักษณะที่เอื้อต่อการแสดงบทบาทด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพราะเป็น “ สื่อที่ใกล้ชิดคนมากที่สุด ” จึงมีคาดหวังให้วิทยูแสดงบทบาทมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

2. ผลสะท้อนจากการแสดงบทบาทปัจจุบัน เนื่องจากกลุ่มผู้รับสารเห็นว่า ปัจจุบันวิทยูแสดงบทบาทได้เพียงบทบาทพื้นฐานเท่านั้น ไม่ค่อยได้รับรู้การแสดงบทบาทที่สูงขึ้น ดังนั้น จึงไม่คาดหวังว่าวิทยูจะกระทำได้ ความคาดหวังส่วนใหญ่ จึงจำกัดอยู่ในบทบาทที่วิทยูกำลังกระทำอยู่แล้ว เพียงแต่เปลี่ยนแปลงลำดับความสำคัญ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณเท่านั้น

3. การรับรู้ถึงวิธีแก้ปัญหา เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้รับสารทุกกลุ่มมีความคาดหวังให้วิทยูท้องถิ่นทำหน้าที่สร้างจิตสำนึกเป็นลำดับแรก เพราะมีความเชื่อว่า การแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม เกิดจากการกระทำของปัจเจกบุคคล ดังนั้น การแก้ปัญหาในระดับปัจเจก น่าจะเหมาะสมที่สุด โดยให้เริ่มจากภายในจิตใจของคน ซึ่งผู้รับสารทุกกลุ่มเชื่อว่าวิทยูท้องถิ่นน่าจะกระทำได้ดี ด้วยคุณสมบัติการ “ มาบ่อย ๆ มาถี่ ๆ ” ของวิทยูเอง

การเปรียบเทียบบทบาทปัจจุบันที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหารายการวิทยุ กับ บทบาทที่คาดหวังในทัศนะของผู้รับสาร

ในลำดับต่อไปนี้ ผู้วิจัยจะได้วิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทปัจจุบันที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหา กับ บทบาทที่คาดหวังจากความคิดเห็นของผู้รับสาร เพื่อพิจารณาว่าการแสดงบทบาทปัจจุบันของสื่อวิทยุท้องถิ่น สามารถตอบสนองความต้องการของผู้รับสารได้มากน้อยเพียงใด โดยจะพิจารณาในภาพรวมของทั้ง 5 กลุ่มก่อน จากนั้นจะแยกพิจารณาเป็นรายกลุ่มต่อไป

ตารางที่ 54 ตารางการเปรียบเทียบบทบาทปัจจุบันจากการวิเคราะห์เนื้อหา กับ บทบาทที่เป็นความคาดหวังของผู้รับสารจากแบบบันทึก

บทบาทปัจจุบันจากการวิเคราะห์เนื้อหา	บทบาทที่คาดหวังของผู้รับสาร
1. การนำเสนอข่าวสาร	1. การสร้างจิตสำนึก
2. การสร้างจิตสำนึก	2. การให้ความรู้
3. การให้แนวทางปฏิบัติ การให้ความร่วมมือ การให้ความรู้	3. การเป็นแกนนำในการปฏิบัติ

จากตารางนี้ จะเห็นได้ว่า บทบาทที่เป็นความคาดหวัง 2 ใน 3 เป็นบทบาทพื้นฐาน และเป็นบทบาทที่วิทยุท้องถิ่นกำลังกระทำอยู่แล้ว แต่ผู้รับสารต้องการให้วิทยุท้องถิ่นเพิ่มความสำคัญให้มากขึ้น ความเหลื่อมห่างประการสำคัญอยู่ที่ บทบาทการเป็นแกนนำในการปฏิบัติ เพราะเป็นบทบาทขั้นสูงที่วิทยุท้องถิ่นยังไม่สามารถกระทำได้

การเปรียบเทียบบทบาทปัจจุบัน กับ บทบาทที่เป็นความคาดหวัง แยกเป็นผู้รับสารแต่ละกลุ่ม สามารถแสดงผลได้ดังนี้

ตารางที่ 55 ตารางเปรียบเทียบบทบาทปัจจุบันของวิทยุท้องถิ่นจากการวิเคราะห์เนื้อหา กับ บทบาทที่คาดหวังในทัศนะของกลุ่มตัวแทนรัฐ

บทบาทปัจจุบัน	บทบาทที่คาดหวัง
1. นำเสนอข่าวสาร	1. การสร้างจิตสำนึก
2. การสร้างจิตสำนึก	2. การให้ความร่วมมือ
3. การให้แนวทางการปฏิบัติ การให้ความร่วมมือ การให้ความรู้	3. การเฝ้าระวัง การเป็นแกนนำในการปฏิบัติ การเป็นช่องทางการสื่อสารย้อนกลับ

เมื่อเปรียบเทียบความคาดหวังของตัวแทนรัฐ กับ บทบาทปัจจุบันของวิทยุท้องถิ่น จะเห็นว่าบทบาทที่ตัวแทนรัฐต้องการให้วิทยุท้องถิ่นกระทำ อาทิ การสร้างจิตสำนึก การให้ความร่วมมือ นั้น เป็นบทบาทที่วิทยุท้องถิ่นกำลังกระทำอยู่แล้ว ซึ่งสามารถตอบสนองความคาดหวังได้ในระดับหนึ่ง แต่ก็ยังมีบทบาทบางประการซึ่งส่วนใหญ่เป็นบทบาทเชิงรุกที่ตัวแทนรัฐมีความคาดหวัง ในขณะที่วิทยุท้องถิ่นยังไม่สามารถกระทำได้ ซึ่งได้แก่ บทบาทในการเฝ้าระวัง , การเป็นแกนนำในการปฏิบัติ และการเป็นช่องทางการสื่อสารย้อนกลับ

การที่ตัวแทนรัฐมีความคาดหวังค่อนข้างสูงกับวิทยุท้องถิ่น เป็นเพราะเข้าใจ และรับรู้ถึงศักยภาพของวิทยุในการเข้าถึงประชาชน และ อีกประการหนึ่งอาจเป็นเพราะเป็นผู้มีหน้าที่ต้องรับผิดชอบในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยตรง จึงคาดหวังให้องค์กรต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาให้มากกว่าที่เป็นอยู่

ตารางที่ 56 ตารางเปรียบเทียบบทบาทปัจจุบันของวิทยุท้องถิ่นจากการวิเคราะห์เนื้อหา กับ บทบาทที่คาดหวังในทัศนะของกลุ่มผู้รณรงค์

บทบาทปัจจุบัน	บทบาทที่คาดหวัง
1. นำเสนอข่าวสาร	1. การสร้างจิตสำนึก
2. การสร้างจิตสำนึก	2. การให้ความรู้
3. การให้แนวทางการปฏิบัติ การให้ความร่วมมือ การให้ความรู้	3. การเป็นช่องทางการสื่อสารย้อนกลับ

เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วจะพบว่า การแสดงบทบาทของวิทยุท้องถิ่นในปัจจุบัน สามารถสร้างความพอใจให้แก่กลุ่มผู้รณรงค์ได้ดีพอสมควร เพราะ 2 ใน 3 ของความคาดหวังจะเป็นบทบาทที่วิทยุท้องถิ่นกำลังกระทำอยู่ เพียงแต่เพิ่มปริมาณให้มากขึ้น มีเพียงบทบาทเดียวที่วิทยุท้องถิ่นยังกระทำได้น้อยมาก คือ การเป็นช่องทางการสื่อสารย้อนกลับ โดยกลุ่มผู้รณรงค์ต้องการให้วิทยุท้องถิ่นทำหน้าที่เหมือนศูนย์กลางของเครือข่ายการเฝ้าระวัง และรายงานสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมในลักษณะคล้ายคลึงกับการรายงานสภาพการจราจร

การแสดงบทบาทลักษณะนี้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ในสังคมของจังหวัดชลบุรียังอาจเป็นไปได้ยาก เพราะเหตุผลสำคัญ 2 ประการคือ ประการแรก สภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่ใช่ปัญหาที่กระทบกับคนเป็นจำนวนมาก ในเวลาเดียวกัน หรือ ในทันทีทันใดเหมือนปัญหาจราจร ดังนั้น คนที่จะรับรู้ถึงผลกระทบ และ รายงานเข้าสู่ศูนย์กลางคงมีเป็นจำนวนน้อย ประการที่สอง คือ ปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นทุกวัน แต่เป็นสถานการณ์ที่ใช้เวลานานกว่าที่จะส่งผล และ ใช้เวลานานยิ่งกว่าในการแก้ไข ดังนั้นหากจะให้วิทยุ

ท้องถิ่น ทำหน้าที่เป็นช่องทางการสื่อสารย้อนกลับแบบสองทาง อาจทำได้ในลักษณะเป็นศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ / ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยอาจใช้อุปกรณ์การสื่อสาร เช่นเครื่องตอบรับอัตโนมัติบันทึกเรื่องราวเหล่านั้น แล้วนำมาจัดเป็นช่วงเวลาที่จะนำคำร้องทุกข์ที่บันทึกไว้มาออกอากาศ เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ สาธารณชนได้รับรู้ สำหรับหน่วยงานของรัฐ เมื่อรับรู้เรื่องราวร้องทุกข์แล้ว จะต้องให้ความสำคัญในการดำเนินการแก้ไขอย่างจริงจัง และ เร่งด่วน เพราะนอกจากจะทำให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานของภาครัฐแล้ว ยังจะทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นในศักยภาพของวิทยุท้องถิ่น เกิดความไว้วางใจว่าสามารถฟังฟังได้ และจะเริ่มใช้วิทยุท้องถิ่นเป็นช่องทางการสื่อสารย้อนกลับมากขึ้น จนทำให้หน้าที่นี้เป็นหน้าที่ที่สังคมยอมรับในที่สุด

ตารางที่ 57 ตารางเปรียบเทียบบทบาทปัจจุบันของวิทยุท้องถิ่นจากการวิเคราะห์เนื้อหา กับ บทบาทที่คาดหวังในทัศนะของกลุ่มผู้สร้างปัญหาหลัก

บทบาทปัจจุบัน	บทบาทที่คาดหวัง
1. นำเสนอข่าวสาร	1. การสร้างจิตสำนึก
2. การสร้างจิตสำนึก	2. การให้ความรู้
3. การให้แนวทางการปฏิบัติ การให้ความร่วมมือ การให้ความรู้	3. การนำเสนอข่าวสาร

จากตารางข้างต้นนี้ จะเห็นว่าทุกบทบาทที่อยู่ในความคาดหวังของผู้สร้างปัญหาหลัก เป็นบทบาทที่วิทยุท้องถิ่นกำลังกระทำอยู่ทั้งสิ้น มีความแตกต่างเพียงลำดับความสำคัญของบทบาทเท่านั้น กล่าวคือ กลุ่ม ๓ ต้องการให้วิทยุท้องถิ่นแสดงบทบาทในการสร้างจิตสำนึกให้มากกว่าที่เป็นอยู่ เพราะเห็นว่า การเน้นย้ำบ่อย ๆ จะทำให้คนเห็นความสำคัญ

การที่บทบาทที่คาดหวัง สอดคล้องกับบทบาทปัจจุบันนั้น สามารถพิจารณาได้ 2 ประการ *ประการแรก* คือ การแสดงบทบาทปัจจุบัน สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับกลุ่ม ๆ เป็นอย่างมาก จนแทบจะไม่คาดหวังให้ทำอะไรมากไปกว่าที่กำลังกระทำอยู่ ส่วน *ประการที่สอง* คือกลุ่มมีความคาดหวังในระดับต่ำ ซึ่งอาจเป็นเพราะ ไม่ใช่เป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบปัญหาเหมือนกลุ่มตัวแทนรัฐ หรือ กลุ่มรณรงค์ ไม่ต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เกิดปัญหาเหมือนกลุ่มผู้สร้างปัญหารอง หรือ กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ จึงไม่มีความต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ความคาดหวังให้สื่อมวลชนเข้ามามีส่วนในการเปลี่ยนแปลง จึงอยู่ในระดับต่ำ ในกรณีของจังหวัดชลบุรีนี้ น่าจะเป็นเหตุผลประการที่สองมากกว่า เมื่อพิจารณาจากทัศนคติของผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลของการแสดงบทบาทที่กลุ่ม ๆ เห็นว่าสัมฤทธิ์ผลของการแสดงบทบาทยังอยู่ในระดับปานกลาง ถึงค่อนข้างน้อย

ตารางที่ 58 ตารางเปรียบเทียบบทบาทปัจจุบันของวิทยุท้องถิ่นจากการวิเคราะห์เนื้อหา กับ บทบาทที่คาดหวังในทัศนะของกลุ่มผู้สร้างปัญหารอง

บทบาทปัจจุบัน	บทบาทที่คาดหวัง
1. นำเสนอข่าวสาร	1. การสร้างจิตสำนึก
2. การสร้างจิตสำนึก	2. การให้ความรู้
3. การให้แนวทางการปฏิบัติ การให้ความร่วมมือ การให้ความรู้	3. เป็นแกนนำในการปฏิบัติ

ความคาดหวังของกลุ่มผู้สร้างปัญหารองใน 2 ลำดับแรก จะเป็นบทบาทที่วิทยุท้องถิ่นกำลังกระทำอยู่แล้ว แต่กลุ่ม ๆ ประารถนาให้วิทยุกระทำมากขึ้น จากตารางสรุปความคาดหวัง จะเห็นได้ว่า กลุ่ม ๆ นี้มีความคาดหวังที่ค่อนข้างหลากหลาย และมีหลายคนต้องการให้วิทยุท้องถิ่นแสดงบทบาทในเชิงรุกเป็นลำดับแรก อาทิ บทบาทในการเป็นแกนนำ ๆ เพราะเห็นว่า ถ้าวิทยุสามารถกระทำตัวเป็น "ก้าวแรก " ด้วยอิทธิพลของสื่อ จะทำให้เกิด " ก้าวต่อไป " ได้ไม่ยาก

นอกจากนี้ยังมีความคาดหวังให้วิทยุทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงในการรับเรื่องราวร้องทุกข์ เพราะศักยภาพของวิทยุสามารถกระจายข่าวได้เร็ว

การที่กลุ่ม ๔ มีความคิดเห็นหลากหลาย อาจเนื่องมาจากปัญหาที่กลุ่มมีโอกาสสัมผัสในแต่ละพื้นที่จะแตกต่างกัน คนที่อยู่ใกล้ชิดกับปัญหามาก ๆ หรือเห็นปัญหาได้ชัดเจน อาทิ ผู้ที่อยู่ใกล้ป่าชายเลน ได้มีโอกาสเห็นสภาพความเสื่อมโทรม ก็จะรับรู้ถึงความรุนแรงของปัญหา และมีความปรารถนาให้ทุก ๆ ฝ่ายที่มีศักยภาพเข้ามาร่วมมือกันแก้ไข

หากพิจารณาความเหลื่อมห่างระหว่างความคาดหวัง กับบทบาทที่เป็นจริง จะเห็นว่า วิทยุท้องถิ่นสามารถสนองตอบต่อความต้องการของกลุ่ม ๔ ได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น คือ สำหรับผู้ที่มีความคาดหวังในระดับความรู้ ความเข้าใจเท่านั้น แต่หากเป็นความคาดหวังให้แสดงบทบาทเชิงรุกแล้ว วิทยุท้องถิ่นยังคงไม่สามารถสนองตอบต่อความต้องการดังกล่าวได้

ตารางที่ 59 ตารางเปรียบเทียบบทบาทปัจจุบันของวิทยุท้องถิ่นจากการวิเคราะห์เนื้อหา กับ บทบาทที่คาดหวังในทัศนะของกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ

บทบาทปัจจุบัน	บทบาทที่คาดหวัง
1. นำเสนอข่าวสาร	1. การสร้างจิตสำนึก
2. การสร้างจิตสำนึก	2. การให้แนวทางปฏิบัติ
3. การให้แนวทางการปฏิบัติ การให้ความร่วมมือ การให้ความรู้	3. เป็นแกนนำในการปฏิบัติ

กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบมีความคาดหวังเหมือนกับกลุ่มอื่น ๆ ที่ต้องการให้วิทยุท้องถิ่นมีบทบาทมากขึ้นในการสร้างจิตสำนึก และเนื่องจากผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มนี้ เป็นผู้ที่จะได้รับผลกระทบ

โดยตรงหากเกิดปัญหากับสิ่งแวดล้อม เพราะได้ใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นแหล่งประกอบอาชีพ ดังนั้นจึงมีความคาดหวังที่เน้นไปในการปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นคำแนะนำเพื่อให้ตนเองปฏิบัติได้ หรือให้คนอื่นมาเป็นผู้ช่วยให้ตนเองปฏิบัติ ซึ่งเป็นข้อสังเกตที่หน่วยงานที่รับผิดชอบในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสีเขียวสิ่งแวดล้อม น่าจะให้ความสนใจ เพราะเป็นความต้องการของผู้ที่อยู่ใกล้ชิดปัญหา

ในการวิเคราะห์ความคาดหวังของกลุ่ม ฯ ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่า ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อระดับความคาดหวังของคน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพของสภาพแวดล้อม กล่าวคือ หากบุคคลอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ก็จะมีระดับความคาดหวังต่ำ ตัวอย่างเช่น ผู้ประกอบการร้านค้าริมชายหาดบางแสน ซึ่งมีสภาพชายหาดสะอาด ระบบสาธารณูปโภคดี ก็จะมีความคาดหวังในการแสดงบทบาทของวิทย์ท้องถิ่นไม่มาก ในขณะที่ผู้ประกอบการริมชายหาดพัทยา ซึ่งค่อนข้างมีปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม จะมีความคาดหวังในระดับสูงกว่า โดยคาดหวังให้สื่อมวลชนทำหน้าที่คล้ายกับเป็น “ ตัวแทน ” หรือ “ ผู้ควบคุม ” หน่วยงานของรัฐให้กระทำหน้าที่

หากเปรียบเทียบทั้ง 5 กลุ่มแล้ว จะเห็นว่า บทบาทปัจจุบันของวิทย์ท้องถิ่นเหลื่อมห่างจากความคาดหวังของกลุ่มผู้สร้างปัญหาหลักน้อยที่สุด เพราะทุกบทบาทที่เป็นความคาดหวังล้วนแล้วแต่เป็นบทบาทปัจจุบันอยู่แล้วทั้งสิ้น มีความแตกต่างเพียงลำดับความสำคัญของบทบาทเท่านั้น ทั้งนี้เป็นเพราะกลุ่มผู้สร้างปัญหาหลัก มีความคาดหวังในระดับต่ำ ซึ่งอาจเป็นเพราะ ไม่ใช่เป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบต่อปัญหาเหมือนกลุ่มตัวแทนรัฐ หรือ กลุ่มบรรณรักษ์ ไม่ต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เกิดปัญหาเหมือนกลุ่มผู้สร้างปัญหารอง หรือ กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบ จึงไม่มีความต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ความคาดหวังให้สื่อมวลชนเข้ามามีส่วนในการเปลี่ยนแปลง จึงอยู่ในระดับต่ำ ส่วนกลุ่มที่ได้รับการตอบสนองน้อยที่สุด ได้แก่ กลุ่มตัวแทนรัฐ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีบทบาทที่ความคาดหวังส่วนใหญ่อยู่ในบทบาทระดับที่สูง อาทิ การเฝ้าระวัง การเป็นแกนนำในการปฏิบัติ

การวิเคราะห์สัมฤทธิผลของการรับรู้ความหมายของผู้รับสาร

ในแบบจำลองกระบวนการสื่อสารของ เดอ เฟอร์ (อ้างจาก Schramn Wilber , 1964) อธิบายว่า แหล่งสาร (source) กำหนด (formulate) ความหมายลงในสาร (message) จากนั้นส่งผ่านผู้ส่ง (transmitter) ซึ่งทำหน้าที่เข้ารหัส (encode) คือการแปลงสารให้เป็นข่าวสาร (information) แล้วส่งผ่านสื่อ หรือ ช่องทางการสื่อสาร (channel) ไปยังผู้รับ (receiver) ซึ่งรับข่าวสาร และ ทำหน้าที่ถอดรหัส (decoding) คือการแปลงข่าวสารให้เป็นสาร แล้วตีความออกมาเป็นความหมาย ซึ่งจากแบบจำลองนี้ จะเห็นได้ว่า ความหมายของแหล่งสาร กับผู้รับอาจไม่ตรงกันได้ หากผู้ส่งและผู้รับใช้รหัสความหมายที่แตกต่างกัน ซึ่งจะส่งผลต่อสัมฤทธิผลของการสื่อสาร

ดังนั้นในการวิเคราะห์การแสดงบทบาทของวิทยุท้องถิ่น นอกจากจะวิเคราะห์ว่า ได้แสดงบทบาทอะไรแล้ว ผู้วิจัยจะได้วิเคราะห์ด้วยว่า บทบาทที่กระทำจริงตามการรับรู้ของผู้รับสาร กับบทบาทที่กระทำจริงผ่านเนื้อหารายการมีความสอดคล้องกันหรือไม่ เพียงใด เพื่อวิเคราะห์สัมฤทธิผลในการรับรู้ความหมายของผู้รับสาร โดยจะนำบทบาทปัจจุบันที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก มาเปรียบเทียบกับบทบาทปัจจุบันที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งสามารถแสดงได้ดังนี้

ตารางที่ 60 ตารางแสดงสัมฤทธิผลของการรับรู้ความหมายของผู้รับสาร

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3	กลุ่มที่ 4	กลุ่มที่ 5	สรุปรวมทั้ง 5 กลุ่ม	ผลจากการวิเคราะห์เนื้อหา
บทบาทที่ใช้เป็นเกณฑ์							
นำเสนอข่าวสาร	1	1	1	1	1	1	1
เผื่อระวัง							
ให้ความรู้	3		3	3	3	3	3
สร้างจิตสำนึก	3	2	2	2		2	2
ให้แนวทางปฏิบัติ					2		3
ให้ความร่วมมือ	2	3					3
ให้สถานภาพ							
เสนอแนวคิด							
แกนนำในการปฏิบัติ							
ช่องทางการสื่อสารย้อนกลับสองทาง							

จากตารางข้างต้น สามารถนำมาสรุปบทบาทปัจจุบันของวิทยุท้องถิ่นในความคิดเห็นของผู้ให้ข้อมูลหลักทุกกลุ่ม โดยเปรียบเทียบกับบทบาทปัจจุบันที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหาได้ดังนี้

บทบาทปัจจุบันในทัศนะของผู้รับสารทั้ง 5 กลุ่ม	บทบาทปัจจุบัน (จากการวิเคราะห์เนื้อหา)
1. การนำเสนอข่าวสาร	1. การนำเสนอข่าวสาร
2. การสร้างจิตสำนึก	2. การสร้างจิตสำนึก
3. การให้ความรู้	3. การให้แนวทางในการปฏิบัติ การให้ความร่วมมือ การให้ความรู้

จากผลการวิเคราะห์นี้ อาจสรุปได้ว่า กระบวนการสื่อสารด้วยวิทยุกระจายเสียง มีสัมฤทธิ์ผลในระดับที่น่าพอใจ ในส่วนของการสื่อ และ รับรู้ความหมาย ผู้รับสารรับรู้ถึงการแสดงบทบาทของวิทยุในทิศทางเดียวกันกับบทบาทที่วิทยูกำลังกระทำจริง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า แทบไม่มีช่องว่างระหว่างผู้ส่งสาร กับ ผู้รับสาร อันจะเป็นปัจจัยสนับสนุนให้ผู้ส่งสารมีศักยภาพมากขึ้น ในการใช้สื่อเพื่อการพัฒนาสังคม

ดังที่กล่าวไปแล้วในตอนต้นว่า วิทยุท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี มีศักยภาพที่จะแสดงบทบาทด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แต่เมื่อวิเคราะห์การแสดงบทบาทที่วิทยุท้องถิ่นกำลังกระทำอยู่ในปัจจุบันแล้ว พบว่า วิทยุท้องถิ่นยังไม่ได้ใช้ศักยภาพที่มีอยู่เพื่อการอนุรักษ์ ให้เต็มที่เท่าที่มีศักยภาพอยู่ อาทิ เครื่องตอบรับอัตโนมัติที่สามารถฝากข้อความได้ ถูกนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมเพื่อความบันเทิง เช่น การขอเพลง หรือ รูปแบบรายการที่เหมาะสมต่อการนำเสนอเนื้อหาด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การสัมภาษณ์ในรายการ ผู้จัดรายการมิได้เชิญผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ มาสัมภาษณ์ ซึ่งวิทยุท้องถิ่นของจังหวัดชลบุรี น่าจะแสดงบทบาทได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่านี้ หากทั้ง 2 สถานี ปรับกลยุทธ์ในการทำงานให้มีการประสานกันมากขึ้น ด้วยการ

1. เสริมจุดเด่นซึ่งกันและกัน เพราะสถานีหนึ่งมีทรัพยากรพร้อมพรั่ง ทั้งบุคลากร, รายได้ และ อุปกรณ์การสื่อสาร ในขณะที่อีกสถานีหนึ่งเป็นสถานีของรัฐ สามารถเข้าถึงแหล่งข่าวได้ง่าย น่าจะเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน เพื่อทำหน้าที่ต่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้มากกว่านี้ อาทิ อสมท.พัทยา มีรายได้เป็นของสถานี น่าจะสามารถกันรายได้ส่วนหนึ่งเพื่อเป็นการจัดกิจกรรม โดยให้ สวท. ชลบุรีขอความร่วมมือไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐที่ดูแลรับผิดชอบเรื่องป้องกัน และ แก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ให้ช่วยประสานงานในการจัด และหน่วยงานของรัฐเหล่านี้สามารถจะเป็นตัวกลางในการขอความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ จากภาคเอกชนได้อีกด้วย
2. แบ่งปันข้อมูล ในส่วนของการให้แนวทางปฏิบัติ อสมท. พัทยา มีนักจัดรายการที่นิยมนำเสนอเนื้อหาสิ่งแวดล้อมที่ให้แนวทางปฏิบัติอยู่แล้ว จึงน่าจะเป็นการดี หากจะแบ่งปันข้อมูลเหล่านั้นให้ สวท. ชลบุรี นำไปออกอากาศด้วย เพราะกลุ่มเป้าหมายก็เป็นคนละกลุ่ม

กันอยู่แล้ว จะเป็นการเพิ่มปริมาณเนื้อหาที่นำเสนอให้มากขึ้น ส่วน สวท.ชลบุรี ซึ่งมีข่าวเกี่ยวกับท้องถิ่นมาก ควรจะส่งต่อไปให้ อสมท.พทยาด้วย

นอกจากนี้ อสมท. พทยาเองมีอุปกรณ์สื่อสาร เพื่อใช้เป็นช่องทางการสื่อสารย้อนกลับอยู่แล้ว ควรใช้อุปกรณ์เหล่านี้ให้เป็นประโยชน์ด้วยการให้ผู้รับสารโทรศัพท์เข้ามาให้แนวทางปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้วย จะช่วยให้มีเนื้อหาเพื่อนำเสนอหลากหลายมากขึ้น และยังทำหน้าที่เป็นช่องทางการสื่อสารย้อนกลับได้อีกทางหนึ่งด้วย

เมื่อพิจารณาความเหลื่อมห่างระหว่างบทบาทปัจจุบัน กับ บทบาทที่คาดหวัง พบว่า มีความต่างกันไม่มากนัก ทั้งนี้เป็นเพราะ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ในสังคมมีความคาดหวังในระดับค่อนข้างต่ำ บทบาทที่เป็นความคาดหวังยังคงเป็นบทบาทขั้นพื้นฐาน มีเพียงบทบาทเดียว คือ การเป็นแกนนำในการปฏิบัติที่เป็นความคาดหวังที่สูงขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสื่อวิทยุในความรู้ของผู้รับสารคือสื่อเพื่อความบันเทิง ดังนั้น ผู้รับสารส่วนใหญ่จึงไม่มีความคาดหวังให้สื่อวิทยุแสดงบทบาทใดที่ค่อนข้างไปทาง " สาระ " มากนัก จะมีเพียงกลุ่มผู้นำที่ต้องรับรู้ และ ต้องแก้ปัญหา และ กลุ่มผู้รณรงค์บางส่วนที่ทำหน้าที่ในการแก้ปัญหาทางอ้อมเท่านั้นที่ตระหนักถึงศักยภาพของสื่อ และคาดหวังให้สื่อวิทยุใช้ศักยภาพที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิผลต่อการอนุรักษ์มากกว่าที่เป็นอยู่